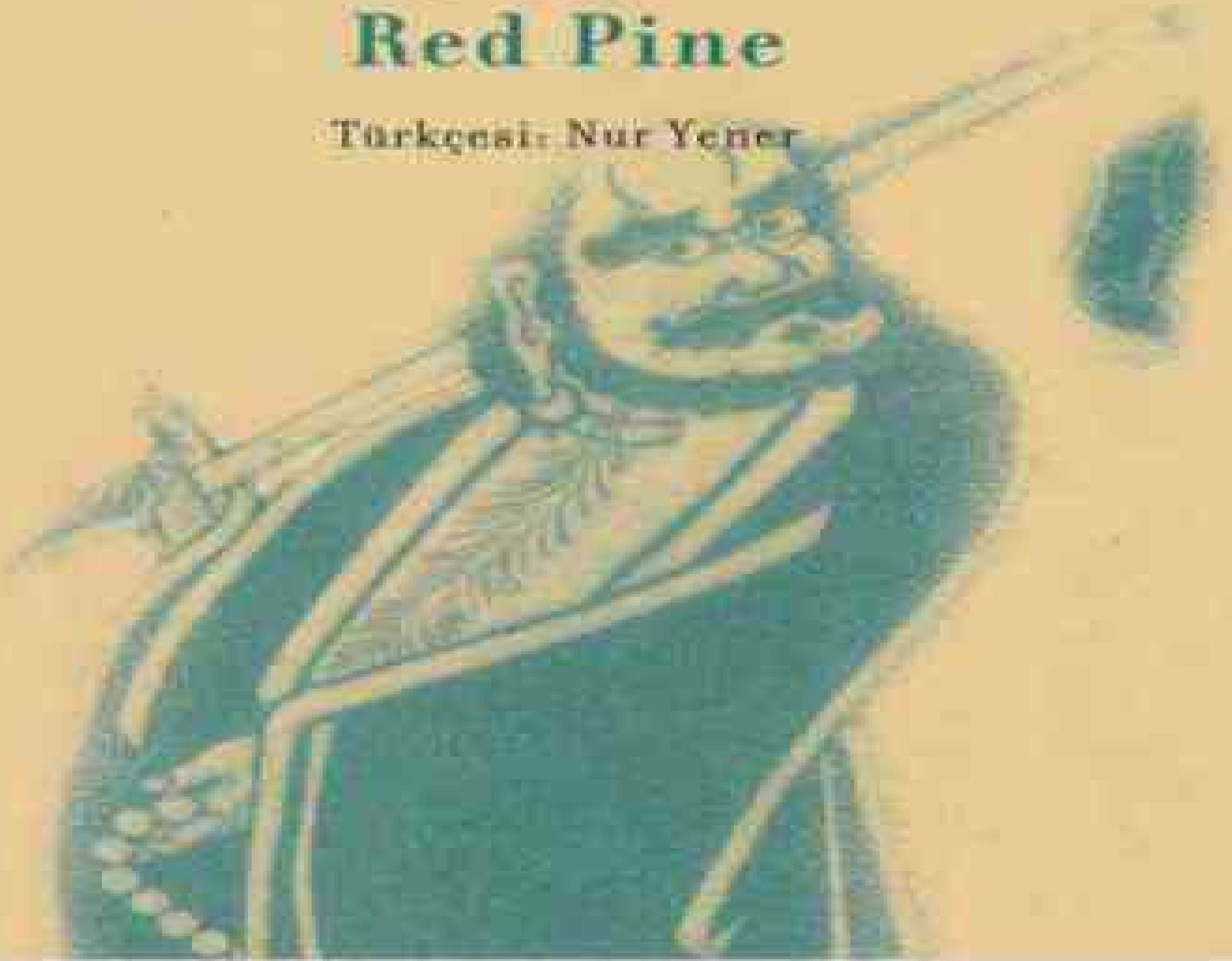
DOĞU ÖĞRETİLERİ

İngilizceye çeviren:

Red Pine

Türkçesi: Nur Yener

< BODHİDHARMA'NIN ZEN ÖĞRETİSİ >

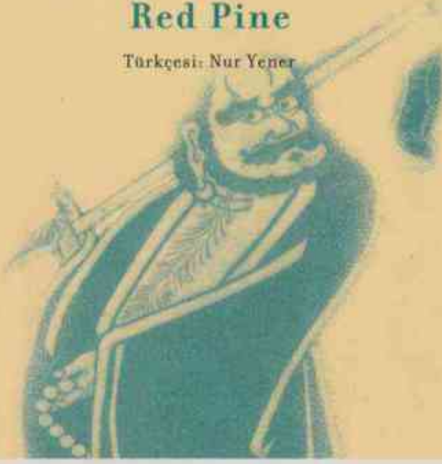
OKYANUS

DOĞU ÖĞRETİLERİ

İngilizceye çeviren:

Red Pine

Türkçesi: Nur Yener

< BODHİDHARMA'NIN ZEN ÖĞRETİSİ >

Bodhidharma'nın Zen Öğretisi

Budacılık Çin'e 2ooo yıl önce geldi. M.S. 65 yılında bir Budist topluluğunun Kiangsu Eyaletinin Konfüçyüs'ün memleketinden pek uzak olmayan kuzey bölgesinde kraliyet himayesinde yaşadığı bildirilmiştir ve muhtemelen ilk keşişler yüzlerce yıl önce buraya gelmişlerdi. O zamandan beri onbinlerce Hintli ve Orta Asyalı keşiş deniz ve kara yoluyla Çin'e yolculuk etti, fakat Buda'nın öğretilerini Çin'e getiren bu insanlar arasında kimse Bodhidharma katlar etkili olmamıştır. Yaşamı boyunca bir kaç müridi dışında kimsenin tanımadığı Bodhidharma milyonlarca Zen Budistin ve Kung-fu öğrencisinin atasıdır. O pek çok efsanenin de konusudur aynı zamanda, Zen ve Kung-fu'nun yanısıra, rivayete göre Çin'e çayı getiren de Bodhidharma'dır.

Bu kitapta Bodhidharma'nın Zen öğretisi üzerine yaptığı dört vaaz, dört konuşma var. Her bir vaaz Zen öğretisinin temel ilkelerini, özgün ruhunu içermekte.

ISBN 975 - 6529 - 00 -

9 789756 529003

Bodhidharma’nın Zen Öğretisi

İngilizceye Çeviren

Red Pine

Türkçesi Nur Yener

OKYANUS

Editör: Lütfü Bozkurt Türkçesi: Nur Yener

Düzelti: Esra Bilal

Kapak Tasarımı: Burcu Kayalar Yörük

ISBN - 975 - 6529 - 00 - 8 •

Ofset Hazırlık Baskı ve Cilt:

Çizge Tanıtım ve Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: (0212) 482 56 28 . .

OKYANUS YAYINCILIK VE YAPIMCILIK LTD. ŞTİ.

Ankara Cad. Konak Han. 34410 Cağaloğlu - İstanbul

Tel+Fax: (0212) 513 42 59

İçindekiler

Giriş

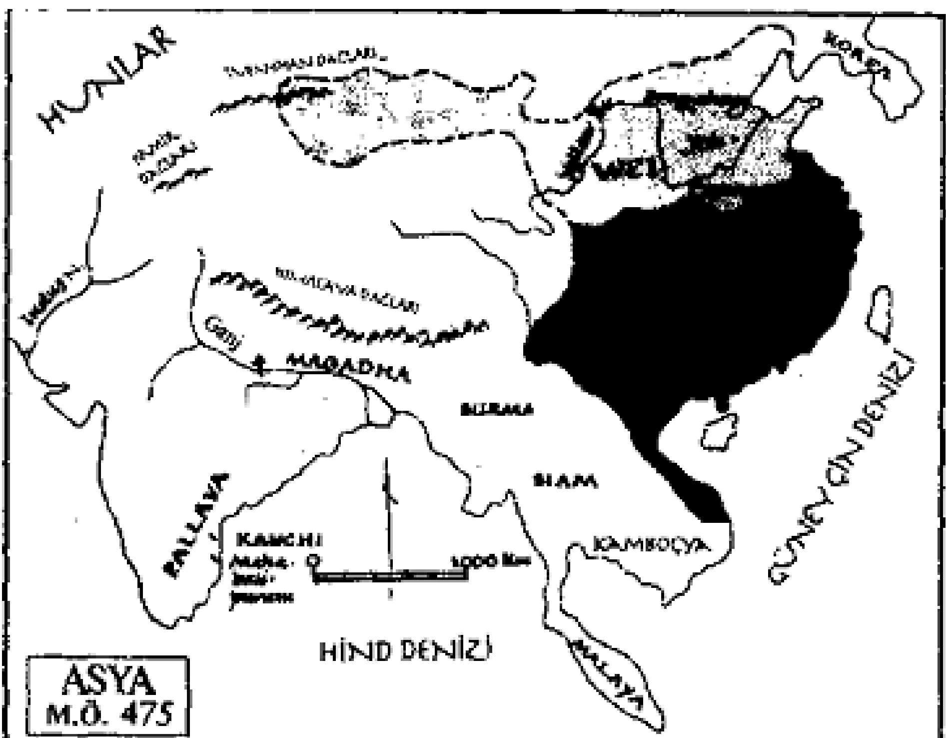
Budacılık Çin'e 2.000 yıl önce geldi. M.S. 65 yılında bir Budist topluluğunun Kiangsu Eyaletinin Konfüçyüs'ün memleketinden pek uzak olmayan kuzey bölgesinde kraliyet himayesinde yaşadığı bildirilmiştir ve muhtemelen ilk keşişler yüzlerce yıl önce buraya gelmişlerdi. O zamandan beri onbinlerce Hintli ve Orta Asyalı keşiş deniz ve kara yoluyla Çin'e yolculuk etti, fakat Buda'nın öğretilerini Çin'e getiren bu insanlar arasında kimse Bodhidharma kadar etkili olmamıştır.

Yaşamı boyunca bir kaç müridi dışında kimsenin tanımadığı Bodhidharma milyonlarca Zen Budistin ve Kung-fu öğrencisinin atasıdır. O pek çok efsanenin de konusudur aynı zamanda, Zen ve Kung-fu'nun yanısıra, rivayete göre Çin'e çayı getiren de Bodhidharma'dır. Meditasyon yaparken uykuya dalmamak için göz kapaklarını kesmiş ve göz kapaklarının düştüğü yerde çay yaprakları bitmiştir. O zamandan itibaren çay sadece keşişlerin değil, Doğu'daki herkesin içeceği oldu. Sanatçılar bu geleneğe bağlı kalarak Bodhidharma'yı hep göz kapaksız, patlak gözlerle resmederler.

Efsanelerde çoğunlukla olduğu gibi, gerçeği kurgudan ayırmak imkansız hale gelmiştir. Tarihler kesin değildir; gerçekte Bodhidharma'nın varolduğundan bile şüphe eden en az bir Budist alim tanıyorum. Fakat hiç yaşamamış olan bir adam hakkında yazma riskine karşı, ona atfedilen vaazlar için bir arka plan oluşturmak amacıyla en eski kayıtlara ve kendi tahminlerime dayanan muhtemel bir biyografi tasarladım.

Bodhidharma 440 yılı civarında Güney Hint Pallava krallığının başkenti olan Kanchi'de doğdu. Doğuştan bir Brahman'dı ve Kral Simhavarman'ın üçüncü oğluydu. Gençliğinde din değiştirerek Budacılığı kabul etti ve daha sonraları babasının Magadha'nın eski Budist merkezinden davet ettiği Prajnatara'dan Dharma konusunda

eğitim aldı. Bodhidharma'ya Çin'e gitmesini söyleyen de Prajnatara'dıydı. Geleneksel kara yolu Hunlar tarafından engellendiği ve Pallava'nın Güney Doğu Asya ile ticari bağları olduğu için Bodhidharma Mahaballipuram limanından gemiyle yola çıktı. Üç yıl boyunca Hindistan kıyılarını ve Malaya Yarımadasını dolaştıktan sonra 475 yılında Güney Çin'e vardı.

HUNLAR
KORE
GANJ
MAGADHA
BURMA
SİAM
KAMBOÇYA
MALAYA
PALLAVA
KANCHI
1000 Km
HİND DENİZİ
GÜNEY ÇİN DENİZİ
ASYA
M.Ö. 475

O sıralarda ülke Kuzey Wei ve Liu Sung hanedanlıklarına bölünmüştü. Çin'in böyle bir dizi kuzey ve güney hanedanlıklarına bölünmesi üçüncü yüzyılın başlarında başlamış ve ülke altıncı yüzyılda Sui hanedanlığı altında tekrar birleşene dek sürmüştür. İşte Çin Budacılığı bu bölünme ve karmaşa döneminde gelişti; daha askeri zihniyetli olan kuzeyliler meditasyon ve büyü üstünde dururken, daha entellektüel olan güneyliler felsefi tartışmaları ve prensiplerin sezgisel olarak kavranmasını tercih ediyordu.

Bodhidharma beşinci yüzyılın sonuna doğru Çin'e vardığında Çin'in güney bölgesinde yaklaşık 2.000 Budist tapınak ve 36.000 keşiş vardı. Kuzey'de 477 yılındaki bir sayımda 6.500 tapınak ve 80.000 keşiş sayıldı. Elli yıldan daha az bir süre sonra, kuzeydeki başka bir sayım bu rakamı 30.000 tapınağa ve 2.000.000 keşişe, veya yaklaşık nüfusun yüzde beşine yükseltti. Bu rakamlar hiç şüphesiz vergiden ve zorunlu askerlikten kaçmaya çalışan veya dini olmayan başka nedenlerle tapınağın korumasının peşinde olan pek çok insanı kapsıyordu, fakat Budacılık açıkça Yangtze'nin kuzeyindeki halk arasında yayılıyordu. Güneyde ise Budacılık altıncı yüzyıla kadar eğitimli seçkin sınıfla sınırlı kaldı.

Bodhidharma Nanhai limanına vardıktan sonra muhtemelen güneydeki Budacı merkezleri ziyaret etti ve eğer Hindistan'dan gelirken yolda öğrenmemişse, Çince öğrenmeye başladı. Tao-yuan'ın 1002 yılında biten *Transmission of the Lamp* adlı eserine göre, Bodhidharma Güney'e 520 yılında vardı ve Liu Sung'un halefi olan Liang hanedanlığından imparator Wu'nun huzuruna çıkması için Chienkang'daki başkente davet edildi. Bu karşılaşma sırasında imparator dini çalışmalar yapmanın yararını sordu ve Bodhidharma boşluk öğretisiyle yanıt verdi. İmparator Bodhidharma'nın ne dediğini anlamadı ve Bodhidharma gitti. Ne var ki daha önceki kayıtlar böyle bir görüşmeden bahsetmiyor.

Her halükarda, Bodhidharma Yangtze'yi geçti -efsaneye göre içi oyuk bir kamışın üstünde- ve Kuzey'e yerleşti. Önceleri Kuzey Wei'nin başkenti Pingcheng'in yakınlarında kaldı. 494'de imparator Hsiao-wen başkenti güneye, Lo nehrinin kuzey kıyısındaki Loyang'a

taşıdığı zaman Pingcheng bölgesinde yaşayan keşişlerin çoğu da oraya taşındı ve Bodhidharma da muhtemelen onların arasındaydı. Tao-hsuan'ın 645'de yazılan *Further Lives of Exemplary Monks* adlı eserinin ilk müsvettesine göre bir kişiyi Sheng-fu ismiyle keşişliğe atadı. Başkent Loyang'a taşındığında, Sheng-fu güneye yerleşti. Keşişliğe atanma normalde üç yıllık bir çömezlik gerektirdiğinden, 490 yılında Bodhidharma zaten kuzeyde bulunmuş ve o zamana dek yeterince Çince öğrenmiş olmalıydı.

Bir kaç yıl sonra, 496'da,imparator Loyang'ın güneydoğusunda Honan eyaletindeki Sung Dağında Shaolin tapınağının kurulmasını emretti. Halen varolan (geniş ölçüde bir turist bölgesi olsa da) bu tapınak Bodhidharma için değil, Hintli başka bir meditasyon ustası için kurulmuştu. Fakat son 1500 yıl zeri ustaları tapınağa gelip giderken, Bodhidharma bir Budist tarihçisi dışında herkesin Shaolin ile bağlantı kurduğu tek keşiştir. Bodhidharma'nın burada, Sung Dağının batı Shaoshih Doruğunda tapınağın bir mil kadar uzağındaki bir mağaranın kaya duvarına bakarak dokuz yıl meditasyon yaptığı söylenir. Shaolin daha sonraları keşişler için Kung-fu eğitimi konusunda ünlü oldu ve Bodhidharma da bu sanatın kurucusu olarak onurlandırıldı.[1] Hindistan'dan geldiği için şüphesiz müritlerine bir tür yoga eğitimi verdi, fakat ilk kayıtlardan hiç birinde onun herhangi bir egzersiz ya da dövüş sanatı öğrettiğinden bahsedilmez.

500 yılında, Loyang yarım milyonun üstünde nüfusu olan, dünyadaki en büyük şehirlerden biriydi. İmparator Hsuan-wu 516 yılında ölüp devletin kontrolünü dul imparatoriçe Ling alınca ilk yaptıklarından biri Yungning Tapınağının kurulmasını emretmek oldu. Bu tapınağın ve 130 metre yüksekliğindeki pagodasının inşası imparatorluk hâzinesini neredeyse tüketti. Yang Hsuan-chih tarafından 547 yılında yazılan Loyang'ın tapınakları hakkındaki kayıta göre, tapınağın saçaklarından sarkan altın rüzgar çanları üç mil öteden duyulabiliyor ve pagodanın sivri tepesi otuz mil öteden görülebiliyordu. Yang, bu tapınağı görmüş olduğu en haşmetli yapı olarak adlandıran Bodhidharma isminde Batıdan gelen bir keşişten de bahsediyor. Tapınak 516 yılına kadar kurulmamış olduğu ve 534

yılındaki bir yangınla yıkıldığı için, Bodhidharma 520 yılı civarında başkentte bulunmuş olmalıydı. İlk kayıtlar onun dönem dönem gelip giderek Loyang bölgesinde seyahat ettiğini söylüyor. Başkentte Yung-ming tapınağında kalmış olmalıydı. Yung-ning Tapınağıyla karıştırılmaması gereken Yung-ming bir kaç yıl daha önce, yabancı keşişlerin merkezi olarak imparator Hsuan-wu tarafından altıncı yüzyılın başında kurulmuştu. 534 yılında Kuzey Wei'nin çökmesi sırasında şehrin boşaltılmasından önce, bu tapınak rivayete göre Suriye kadar uzak ülkelerden gelen 3.000'den fazla keşişe ev sahipliği yaptı. Budacılığın Çin'deki bu ani yükselişine rağmen Bodhidharma pek az mürit buldu.

Keşişliğe atandıktan hemen sonra güneye giden Sheng-fu'nun dışında adı geçen tek müritleri Bodhidharma ile beş-altı yıl çalıştıkları söylenen Tao-yu ve Hui-k'o idi. Bize söylenene göre Tao-yu Yol'u anladı, fakat hiç öğretmedi. Bodhidharma'nın kendi neslinin cübbesini ve kasesini, ve Tao-hsuan'a göre, Gunabhadra'nın *Lankavatara Sutra'*sının çevirisinin bir kopyasını emanet ettiği Hui-k'o idi. Ne var ki bu kitapta çevrilen vaazlarda, Bodhidharma çoğunlukla *Nirvana, Avatamsaka ve Vimilakirti* sutralarından alıntı yapıyor ve *Lankavatan'nın* terminoloji karakterlerinden hiç birini kullanmıyor.Belki de bu sutrayı bu denli üstün tutan Bodhidharma değil, Hui-k'o idi.

Tao-yuan *Transmission of the Lamp* adlı kitabında kendi neslinin cedliğini Hui-k'o'ya devrettikten hemen sonra Bodhidharma'nın kıskanç bir keşiş tarafından zehirlenerek onuncu ayın beşinci günü 528 yılında öldüğünü söylüyor. Tao-hsuan'ın daha eski olan Bodhidharma biyografisi sadece Lo Nehrinin kıyılarında öldüğünü söylüyor ve ölümünün tarihi veya nedeninden bahsetmiyor. Tao-yu- an'a göre Bodhidharma'nın cenazesi Loyang yakınlarına, Ayı Kulağı Dağındaki Tinglin Tapınağına gömüldü. Tao-yuan üç yıl sonra bir subayın Orta Asya dağlarında yürürken Bodhidharma ile karşılaştığını ekliyor. Ucundan bir sandalet sarkan bir sopa taşıyordu ve subaya Hindistan'a geri dönmekte olduğunu söyledi. Bu karşılaşmayla ilgili söylentiler diğer keşişleri

meraklandırdı ve sonunda Bodhidharma'nın mezarını açmaya karar verdiler. Fakat mezarın içinde tek buldukları bir sandalet oldu ve o zamandan beri Bodhidharma ucunda kayıp sandaletin sallandığı bir sopa ile resmedildi.

İmparator Hsiao-wu'ya 534 yılında yapılan suikastle Kuzey Wei, Batı ve Doğu Wei hanedanlıklarına bölündü ve Loyang saldırıya uğradı. Doğu Wei'nin güçlü Kao ailesi Budacılığı korumasıyla ünlü olduğu için Hui-k'o da dahil Loyang'da yaşayan pek çok keşiş Doğu Wei'nin başkenti Yeh'e taşındı. Orada Hui-k'o nihayet T'an-lin ile tanıştı. T'an-lin önce Loyang'da, sonra Yeh'te Budist sutraların yeni çevirilerine önsözler ve yorumlar yazarak çalışmalar yapıyordu. Hui-k'o ile tanıştıktan sonra, Bodhidharma'nın Budacılığa yaklaşımıyla ilgilenmeye başladı ve Uygulama Taslağı'na kısa bir önsöz ekledi. Bu önsözde Bodhidharma'nın Güney Hindistan'dan geldiğini ve Çin'e vardıktan sonra sadece iki tane değerli mürit, Tao-yu ve Hui-k'o'yu, bulduğunu yazıyor. Bodhidharma'nın duvar meditasyonunu ve Taslak'ta anlatılan dört uygulamayı öğrettiğini de söylüyor.

Eğer Bodhidharma hakkında bildiklerimiz sadece bunlarsa, o zaman neden Çin'de Dharma öğreten ve öğrenen milyonlarca keşiş içinde neden en ünlüsü o? Bunun nedeni Çin'e Zen'i getirme itibarının sadece ona ait olmasıdır. Elbette Zen, meditasyon olarak, Bodhidharma gelmeden yüzlerce yıl önce de öğretiliyor ve uygulanıyordu. Ve onun bu öğreti hakkında söylemiş olduklarının çoğu daha önce söylenmişti -örneğin yüz yıl önce Tao-sheng tarafından. Ancak Bodhidharma'nın Zen'e yaklaşımı eşsizdi. Bu vaazlarda söylediği gibi, "Doğanızı görmek Zen'dir... Hiçbir şey hakkında düşünmemek Zen'dir... Yaptığınız herşey Zen'dir." Diğerleri Zen'i zihnin arınması veya Budalığa giden yoldaki bir aşama olarak görürken, Bodhidharma Zen'i Budalıkla -ve Budalığı zihinle, gündelik zihinle- bir tutuyordu. Müritlerine zihinlerini arıtmayı söylemek yerine, onları kaya duvarlarına, kaplanların ve turnaların hareketlerine, Yangtze'de yüzen içi boş kamışlara, tek bir sandalete yöneltiyordu. Bodhidharma'nın Zen'i Hinayana Zen'i değil, Mahayana Zen'i idi -meditasyon minderi değil, bilgelik kılıcıydı. Diğer ustaların yaptığı gibi, hiç şüphesiz müritlerine Budacı öğretiyi, disiplini ve

meditasyonu öğretti, fakat zihinlerini kurallardan, translardan ve yazıtlardan koparmak için Prajnatara'nın kendisine vermiş olduğu kılıcı kullanıyordu. Ne var ki böyle bir kılıcı tutmak ve kullanmak zordur. Tek halefi olan Huik'o'nun tek kollu olmasına hiç şaşmamak gerekir.

Fakat böyle ussal bir Zen anlayışı Bodhidharma veya Prajnatara ile doğmadı. Söyleme göre bir gün yaradılışın efendisi Brahma Buda'ya bir çiçek verdi ve ondan Dharma'yı vaaz etmesini istedi. Buda çiçeği havaya kaldırınca bütün izleyenler şaşırdı, sadece Kashyapa gülümsedi. Zen böyle başladı. Ve böyle aktarıldı: bir çiçekle, bir kaya duvarla, bir bağırmayla. Bodhidharma ve halefleri tarafından yaygınlaştırıldıktan sonra bu yaklaşım Çin'de Budacılık uygulamasını ve anlayışını değiştirdi.

Bu tür yaklaşıma kitaplarda pek rastlanmaz. Fakat Tao-hsuan *Further Lives of Exemplary Monks* adlı kitabında Bodhidharma'nın öğretilerinin yazıya döküldüğünü söyler. Pek çok alim Uygulama Taslağı'nın böyle bir kayıt olduğunda hemfikir, fakat burada çevrilen diğer üç vaaz konusunda fikirler ayrılıyor. Bunların üçü de uzun süre Bodhidharma'ya atfedildi, fakat son zamanlarda bir kısım alimler bunların daha sonraki müritlerin çalışması olduğunu öne sürdüler. Örneğin Yanagida Kan Akışı Vaazını, yedinci ve sekizinci yüzyıllarda gelişen Oxhead Zen Okulu'nun bir üyesine atfediyor ve Uyanma Vaazının sekizinci yüzyılda Kuzey Zen Okulu'nun çalışması olduğunu ve Hamle Vaazının Kuzey Zen Okulu'nun yedinci yüzyıldaki başkanı olan Shen-hsiu tarafından yazıldığını düşünüyor.

Maalesef bu atıfları ispatlamak ya da karşı çıkmak için delilimiz yok. içinde bulunduğumuz yüzyıla kadar bu vaazların en eski kopyaları Japonya'daki Kanazawa Bunko kolleksiyonundaki T'ang Hanedanlığı (618-907) orijinallerinin ondördüncü yüzyıl versiyonlarıydı. Fakat bu yüzyılın başlarında Çin'deki Dunhuang Mağaralarındaki T'ang Hanedanlığı dönemine ait binlerce Budist yazıtın keşfedilmesi üzerine şimdi yedinci ve sekizinci yüzyıl kopyalarına sahibiz.[2] Açıktır ki bu vaazlar soyları Bodhidharma'ya

kadar uzanan keşişler tarafından çok eski dönemlerde derlenmiştir. Eğer bunları yazan Hui-k'o ya da onun müritlerinden biri değilse, belki de T'an-lin'dir. Her halükarda, tersine inandırıcı bir kanıt olmadığından, bunların 1200 yıldan daha uzun bir süre boyunca atfedilmiş olduğu kişinin vaazları olarak kabul edilmemesi için bir neden görmüyorum.

Bodhidharma'nın müritleri azdı ve kökeni ona kadar uzanan Zen geleneği onun ölümünden yaklaşık iki yüzyıl sonrasına kadar tam olarak gelişmedi. Bodhidharma'nın Zen'e yaklaşımının teşvik ettiği kendiliğindenlik ve bağlanmama (detachment) düşünülürse, bu vaazların nihayetinde neden Çinli Zen ustalarının vaazları karşısında ihmal edildiğini anlamak kolaydır. Onlara kıyasla Bodhidharma'nın vaazları bir şekilde yabancı ve yalın görünüyor. Ben bunları tesadüfen Huang-po'nun *Essentials on the Transmission of Mind* adlı eserinin bir baskısında buldum. Bu oniki yıl önceydi. O zamandan beri gittikçe bu vaazlardaki iskelet halindeki Zen'e hayran oldum ve hep neden daha çok tanınmadıklarını merak ettim. Fakat tanınsınlar veya tanınmasınlar işte yine buradalar. Yine bir tapınak bodrumunun ya da kütüphanenin tozlarına gömülmeden önce bunları bir veya iki kez okuyun ve Bodhidharma'nın Çin'e getirdiği bir tek şeyi arayın: zihnin damgasını.

Red Pine Bamboo Gölü,
Tayvan Büyük Soğuk,
Kaplan Yılı

Bodhidharma’nın Zen Öğretisi

Bu çeviri için kullanılan Çince metin, kopya hataları düzeltmelerini Ming hanedanı Tripitaka'sına kadar devam eden standart basıma dahil eden bir Ch'ing hanedanlığı tahta kalıp basmasıdır. Ben de çoğunlukla Dunhuang uyarlamalarında bulunan metin değişikliklerine dayanarak kendim bir kaç düzeltme yaptım (bu uyarlamalar için D.T.Suzuki'nin *Shoshitsu isho oyobi kaisetsu* (Kayıp Bodhidharma Çalışmaları) adlı eserine bakınız. Uygulama Taslağı'nın (Transmission of the Lamp'dan) daha önceki bir İngilizce çevirisi de Suzuki'nin *Manual of Zen Buddhism* adlı eserinde ortaya çıkar. Aynı zamanda *Zen Dawn*'da J.C.Cleary Taslak'ın (Records of Masters and Students of the Lanka'dan) ve Hamle Vaazı'nın (Odaklanmış Zihin) Dunhuang basımlarına dayanan çevirilerini yayınladı.

Uygulama Taslağı

Pek çok patika Yol'a[3] çıkar, fakat temelde sadece iki patika vardır: akıl ve uygulama. Bu yola akılla girmek, öğrenme yoluyla esası kavramak ve bütün canlı varlıkların aynı gerçek doğayı, ki duyu ve aldanmayla üstü örtülü olduğu için bu anlaşılmaz, paylaştıklarına inanmak demektir. Aldanıştan gerçekliğe dönenler, duvar[4] üstüne meditasyon yapanlar, kendi ve öteki ayırımının yokluğu, fani ve bilgenin birliği üstüne meditasyon yapanlar ve kutsal metinlerden bile etkilenmeden kalanlar akılla tam ve sessiz bir anlaşma içindedirler. Onlar harekete geçmeden,çaba göstermeden akılla girerler bu yola.

Uygulamayla girmek ise dört kapsamlı uygulamayı içerir[5]: haksızlığa katlanmak, koşullara uyum sağlamak, hiçbir şey aramamak ve Dharma'yı uygulamak.

Önce, haksızlığa katlanmak. Yolu arayanlar zorlukla karşılaştıkları zaman şöyle düşünmeliler: "Geçip giden sayısız yıllar boyunca, esas olandan önemsiz olana döndüm ve çoğunlukla kendimi hiç nedensiz öfkeli ve sayısız günahtan dolayı suçlu hissederek her çeşit varoluşun içinde dolanıp durdum. Şimdi, yanlış yapmasam da, geçmişim tarafından cezalandırılıyorum. Ne tanrılar ne de insanlar kötü edimin ne zaman meyva vereceğini önceden göremez. Bunu açık bir yürekle ve haksızlıktan yakınmadan kabul ediyorum." Sutralar şöyle der, "Zorlukla karşılaştığınız zaman üzülmeyin, çünkü bunun anlamı vardır." Böyle bir anlayışla akılla uyum içinde olursunuz. Ve haksızlığa katlanarak Yol'a girersiniz.

İkincisi, koşullara uyum sağlamak. Bizler faniler olarak kendimiz tarafından değil, koşullar tarafından yönetiliriz. Yaşadığımız tüm acı ve sevinçler koşullara bağlıdır. Eğer bize ün veya servet gibi büyük bir ödül ihsan edilirse, bu geçmişimizde ektiğimiz bir tohumun

meyvasıdır. Koşullar değiştiği zaman bu sona erer. Bunun varlığından neden zevk alalım ki? Fakat başarı ve başarısızlık şartlara bağlıyken zihin hiç bir zaman küçülmez veya büyümez. Sevinç rüzgarından etkilenmeden kalanlar sesssizce Yol'u izlerler.

Üçüncüsü, hiçbir şey aramamak. Bu dünyanın insanları aldanış içindedir. Her zaman birşeyi özlerler -her zaman, tek kelimeyle, ararlar. Fakat bilge olanlar uyanır. Gelenek yerine aklı seçerler. Zihinlerini yüce olana odaklarlar ve bedenlerinin mevsimlerle değişmesine izin verirler. Tüm olgular boştur. Arzu etmeye değecek hiçbir şey içermezler. Saadet{6} sürekli felaketle yer değiştirir. Bu üç alemde{7} oturmak yanan bir evde oturmaktır. Bir bedene sahip olmak acı çekmektir. Bedeni olan biri huzuru bilir mi? Bunu anlayanlar kendilerini varolan herşeyden koparır ve hayal etmeyi ya da birşeyleri aramayı keserler. Sutralar şöyle der, “Aramak acı çekmektir. Hiçbir şey aramamak mutluluktur.” Hiçbir şey aramadığınız zaman Yol'dasınızdır.

Dördüncüsü, Dharma'yı{8} uygulamak. Dharma bütün doğaların saf olduğu gerçeğidir. Bu gerçeğe göre, tüm görünüşler boştur. Kutsal olana saygısızlık ya da bağlılık, nesne ve özne mevcut değildir. Sutralar şöyle der, "Dharma hiçbir varlığı içermez, çünkü varlığın murdarlığından bağımsızdır ve Dharma hiç bir nefs içermez, çünkü nefsin murdarlığından bağımsızdır.” Bu gerçeği anlayacak ve inanacak kadar bilge olanlar Dharma'ya uygun olarak çalışmak zorundadırlar.Ve gerçek olan haset etmeye değecek hiçbir şey içermediği için, onlar bedenlerini, yaşamlarını ve sahip olduklarını hiç pişmanlık duymadan, hiç kibirlenmeden ve taraftarlık veya bağlılık göstermeden bağışlarlar. Ve murdarlığı kaldırmak için diğerlerine öğretirler, fakat şekle bağlı kalmadan yaparlar bunu. Böylece, kendi çalışmaları yoluyla başkalarına yardım edebilir ve Aydınlanma Yolu'nu yüceltebilirler. Ve bağışta olduğu gibi, diğer erdemleri de uygularlar. Fakat aldanışı ortadan kaldırmak için altı erdemi{9} uygularken, hiçbir şey uygulamazlar. Dharma'yı uygulamakla kastedilen budur.

Kan Akışı Vaazı

Bu üç alemde ortaya çıkan herşey zihinden[10] gelir. Bu nedenle geçmiş ve gelecek Buda'lar[11] tanımlamalara[12] aldırmadan zihne zihni öğretirler.

Fakat eğer bunu tanımlamıyorlarsa, zihinle ne demek istiyorlar?

Soruyorsunuz. Bu sizin zihniniz. Ben yanıtlıyorum. Bu benim zihnim. Eğer zihnim olmasaydı, nasıl yanıt verebilirdim ki?Eğer zihniniz olmasaydı, nasıl sorabilirdiniz ki?

Soran sizin zihninizdir. Başlangıcı olmayan sonsuz kalpalar[13] boyunca, ne yaparsanız yapın, nerede olursanız olun, bu sizin gerçek zihninizdir, bu sizin gerçek Buda'nızdır. *Bu Zihin Buda'dır*[14] sözü de aynı şeyi söyler. Bu zihnin ötesinde asla başka bir Buda bulmayacaksınız. Bu zihnin ötesinde aydınlanma[15] ya da nirvana[16] aramak mümkün değildir. Zihinle kastedilen kendi öz-doğanızın[17] gerçekliği, neden ve sonucun yokluğudur. Zihniniz nirvanadır. Zihnin ötesinde bir yerde bir Buda ya da aydınlanma bulabileceğinizi düşünebilirsiniz, fakat böyle bir yer yoktur.

Bir Buda ya da aydınlanma bulmaya çalışmak uzayı tutmaya çalışmak gibidir. Uzayın bir adı vardır, fakat şekli yoktur. O kaldırabileceğiniz veya indirebileceğiniz birşey değildir. Ve kesinlikle onu tutamazsınız. Bu zihnin ötesinde asla bir Buda göremezsiniz. Buda sizin zihninizin bir ürünüdür. Neden bu zihnin ötesinde bir Buda arayasınız ki?

Geçmiş ve gelecek Buda'lar sadece bu zihin hakkında konuşurlar. Zihin Buda'dır ve Buda zihindir. Zihnin ötesinde Buda yoktur ve Buda'nın ötesinde zihin yoktur. Eğer zihnin ötesinde bir Buda olduğunu düşünüyorsanız, nerede? Zihnin ötesinde Buda yoktur, öyleyse neden bir Buda hayal edesiniz ki? Kendinizi aldattığınız sürece gerçek zihninizi bilemezsiniz. Cansız bir şekil tarafından esir alındıkça özgür değilsinizdir. Eğer bana inanmıyorsanız, kendinizi aldatmak size yardım etmez. Bu Buda'nın

hatası değil. Ne var ki insanlar aldanış içinde. Kendi zihinlerinin Buda olduğunun farkında değiller. Aksi halde zihinlerinin dışında bir Buda aramazlardı.

Buda'lar Buda'ları korumaz. Eğer bir Buda aramak için zihninizi kullanırsanız Buda'yı göremezsiniz. Başka bir yerde Buda aradığınız sürece Buda'nın kendi zihniniz olduğunu asla göremezsiniz. Bir Buda'ya ibadet etmek için bir Buda kullanmayın. Ve bir Buda'ya yakarmak{18} için zihninizi kullanmayın. Buda'lar sutralar{19} okumaz. Buda'lar kurallara{20} uymaz. Ve Buda'lar kuralları bozmaz. Buda'lar hiçbir şeye uymaz ya da bozmaz. Buda'lar iyi veya kötü şey yapmaz.

Bir Buda bulmak için kendi doğanızı anlamanız gerekir.{21} Doğasını gören herkes bir Buda'dır. Eğer doğanızı görmüyorsanız, Buda'lara yakarmak, sutralar okumak, sunular sunmak ve kurallara uymak faydasızdır. Buda'lara yakarmak iyi karma ortaya çıkarır, sutralar okumak iyi hafıza oluşturur; kurallara uymak iyi bir yeniden doğuş ortaya çıkarır ve sunu sunmak gelecek saadetleri oluşturur - fakat Buda'yı değil.

Eğer kendi kendinize anlamıyorsanız, yaşam ve ölümün{22} esasına inmek için bir öğretmen, bir usta bulmanız gerekir. Fakat eğer kendi doğasını anlamıyorsa böyle biri öğretmen değildir. Oniki-katlı Dini Kanunu{23} ezberden okuyabilse bile, Doğum ve Ölüm Çemberinden{24} kurtulamaz.Kurtulma ümidi olmaksızın bu üç alemde ıstırap çeker.

Uzun zaman önce, keşiş Good Star{25} tüm Dini Kanunu ezberden okuyabiliyordu. Fakat Çember'den kurtulamadı, çünkü doğasını anlamadı. Eğer Good Star'ın başına gelen buysa, günümüzde bir kaç sutra ve shastra{26} okuyan ve bunun Dharma olduğunu düşünen insanlar aptaldır. Doğanızı anlamadığınız sürece ezbere bu kadar çok yazı okumak faydasızdır.

Bir Buda olmak için tüm yapmanız gereken doğanızı anlamaktır. Buda sizin doğanızdır. Ve Buda özgür olan kişidir: planlardan, kaygılardan kurtulmuş olandır. Eğer doğanızı anlamıyor ve bütün

gün başka yerlere bakarak koşuşturup duruyorsanız asla bir Buda olamazsınız. Gerçek şu ki bulunacak veya olunacak birşey yoktur. Fakat böyle bir anlayışa ulaşmak için bir öğretmene ve kendinize anlatmak için çaba göstermeye ihtiyacınız vardır. Yaşam ve ölüm önemlidir. Boş yere bunların cefasını çekmeyin. Kendinizi aldatmakta bir fayda yoktur. Ganj nehrinin kıyısındaki kum taneleri kadar çok hizmetçiniz ve mücevheriniz olsa da bunları gözleriniz açıkken görürsünüz. Fakat ya gözleriniz kapalıyken? O zaman gördüğünüz herşeyin bir rüya ya da yanılsama gibi olduğunu kavramalısınız.

Eğer çok geçmeden bir usta bulmazsanız, bu hayatı boşuna yaşarsınız. Doğru, Buda-doğanız var. Fakat bir ustanın yardımı olmaksızın bunu asla bilemezsiniz. Sadece milyonda bir kişi bir ustanın yardımı olmaksızın aydınlanır.

Gerçi şartların rastlantıyla bir araya gelmesiyle insan Buda'nın ne anlama geldiğini anlarsa onun ustaya ihtiyacı olmaz. Böyle biri öğretilen herşeyin üstünde doğal bir farkındalığa sahiptir. Fakat eğer böyle kutsanmış değilseniz çok çalışın ve çalışma yoluyla anlayacaksınız.

Anlamayan ve çalışmadan anlayabileceklerini düşünen insanlar siyahı beyazdan ayırdedemeyen o aldanış içindeki insanlardan hiç farklı değillerdir.{27} Böyle kişiler yalan yere Budhadharma'lığı ilan ederek gerçekte Buda'ya küfreder ve Dharma'yı bozarlar. Sanki yağmur yağdırmışlar gibi vaaz ederler. Fakat onlarınki Buda'ların değil, şeytanların{28} vaazıdır. Onların öğretmeni Şeytanların Kralıdır ve müritleri Şeytanın dalkavuklarıdır. Böyle bir öğretiyi izleyen aldanış içindeki insanlar bilmeden Doğum ve Ölüm Denizinin içinde daha derinlere batarlar.

İnsanlar kendi doğalarını anlamadıkça nasıl kendilerine Buda diyebilirler? Onlar diğer insanları şeytanların alemine girmeye kandıran yalancılardır. Kendi doğalarını anlamadıkça Oniki-katlı Dini Kuralın vaazı şeytanların vaazından başka birşey değildir. Onların

sadakati Buda'ya değil, Mara'yadır. Siyahı beyazdan ayıramazken nasıl doğum ve ölümden kurtulabilirler?

Doğasını anlayan insan bir Buda'dır; anlamayan bir fanidir. Fakat eğer Buda-doğanızı fani doğanızdan ayrı olarak bulabiliyorsanız, nerede peki? Fani doğamız Buda doğamızdır. Bu doğanın ötesinde Buda yoktur. Buda bizim doğamızdır. Bu doğanın ötesinde Buda yoktur. Ve Buda'nın ötesinde doğa yoktur.

Fakat farzedelim doğamı anlamıyorum, yine de Buda'lara yalvararak, sutralar okuyarak, sunular sunarak, kuralları izleyerek, ibadet ederek veya iyi işler yaparak aydınlanamaz mıyım?

Hayır, aydınlanamazsınız.

Neden?

Herhangi birşeye ulaşsanız bile bu şartlara bağlıdır, karmayla ilgilidir. Sonunda ödül veya ceza ortaya çıkar. Bu Çemberi döndürür. Ve doğuma ve ölüme maruz kaldığınız sürece asla aydınlanamazsınız. Aydınlanmak için doğanızı anlamanız gerekir. Doğanızı anlamadıkça bütün bu neden sonuç konuşmaları saçmalıktır. Budalar saçmalık yapmazlar. Bir Buda karmadan[29] kurtulmuştur, neden ve sonuçtan kurtulmuştur. Onun birşeye ulaştığını söylemek bir Buda'ya iftira etmektir. Neye ulaşabilirdi ki? Bir zihne, bir güce, bir anlayışa veya bir görüşe bile odaklanmak bir Buda için mümkün değildir. Bir Buda tek taraflı değildir. Onun zihninin doğası ne saf ne de murdardır, sadece boştur. O uygulamadan ve anlamadan kurtulmuştur. O neden ve sonuçtan kurtulmuştur.

Bir Buda kuralları gözetmez. Bir Buda iyi ya da kötü şey yapmaz. Bir Buda enerjik ya da tembel değildir. Bir Buda hiçbir şey yapmayan biridir, zihnini bile bir Buda'ya odaklayamayan biridir. Bir Buda Buda değildir. Budaları düşünmeyin. Eğer ne demek istediğimi anlamıyorsanız asla kendi zihninizi bilemezsiniz.

Kendi doğalarını görmeyen ve sürekli olarak düşüncesizliği uygulayabildiklerini hayal eden insanlar yalancı ve aptaldır. Onlar

sonsuz uzayın içine düşerler. Sarhoşlara benzerler. İyiyi kötüden ayırt edemezler. Eğer böyle bir uygulama geliştirmek niyetindeyseniz, akılcı düşünceye bir son vermeden önce doğanızı anlamanız gerekir. Doğanızı görmeden aydınlanmaya ulaşmak mümkün değildir.

Yine de insanlar karmanın varolmadığının iddia ederek her tür kötü eylemde bulunuyorlar. Hatalı olarak, eğer herşey boşsa kötülük yapmanın da yanlış olmadığını öne sürüyorlar. Böyle insanlar, hiç bir kurtulma umudu olmaksızın sonsuz bir karanlık cehennemine düşer. Bilge olanlar böyle bir görüşe katılmazlar.

Fakat eğer her hareketimiz ya da durumumuz, ne zaman ortaya çıkarsa çıksın, zihinse, neden bu zihni bir insanın bedeni ölürken görmüyoruz?

Zihin her zaman buradadır. Sadece onu görmüyorsunuz.

Fakat eğer zihin buradaysa neden görmüyorum?

Hiç rüya görür müsünüz?

Elbette.

Rüya görürken o siz misiniz?

Evet, benim.

Yaptıklarınız ve söyledikleriniz sizden farklı mıdır?

Hayır, değildir.

Eğer değilse, o zaman bu beden sizin gerçek bedeninizdir. Ve bu gerçek beden sizin zihninizdir. Ve bu zihin, başlangıcı olmayan sonsuz kalpalar boyunca, hiç değişmedi. Asla yaşamadı ya da ölmedi, ortaya çıkmadı veya kaybolmadı, çoğalmadı ya da azalmadı. O ne saf ne murdardır, ne iyi ne kötüdür, ne geçmiş ne gelecektir. Doğru ya da yanlış değildir. Erkek ya da dişi değildir. Ne bir keşiş ne halktan biri, ne bir dini lider ne bir keşiş adayı, ne bir alim ne bir Budala, ne bir Buda ne bir fani olarak ortaya çıkmaz. Hiçbir şeyi kavramak için uğraşmaz ve hiç bir karmaya katlanmaz. Bir gücü ya da biçimi yoktur. Uzay gibidir. Ona sahip olamazsınız veya onu kaybedemezsiniz. Onun hareketlerini dağlar, nehirler veya kaya duvarlar engelleyemez. Onun durdurulamayan güçleri Beş

Skandha Dağına[30] nüfuz eder ve Samsara Nehrini[31] geçer. Bu gerçek bedeni hiç bir karma tutamaz. Fakat bu zihin ulvidir ve görülmesi zordur. Duyusal zihinle aynı şey değildir. Herkes bu zihni görmek ister ve ellerini ve ayaklarını onun ışığıyla devindirenler Ganj nehri kıyısındaki kumlar kadar çoktur, fakat onlara sorduğunuz zaman bunu açıklayamazlar. Kuklalar gibidirler. Bunu neden görmüyorlar?

Buda insanların aldanış içinde olduğunu söyledi. Eylemde bulundukları zaman Sonsuz Yeniden Doğum Nehrine düşmelerinin nedeni budur. Ve çıkmaya çalıştıkları zaman sadece daha derine batarlar. Ve bütün bunun nedeni doğalarını anlamamalarıdır. Eğer insanlar aldanış içinde değilseler, tam önlerindeki birşeye neden birşey sorsunlar ki? Hiçbiri ellerinin ve ayaklarının hareketini anlamıyor. Buda yanılmadı. Aldanış içinde olan insanlar kim olduklarını bilmiyorlar. Kavranması bu kadar güç olan birşey başka kimse tarafından değil bir Buda tarafından bilinir. Sadece bilge olan bu zihni, dharma-doğası denen, kurtuluş denen bu zihni bilir. Ne yaşam ne de ölüm bu zihni sınırlayamaz. Hiçbir şey sınırlayamaz. Buna aynı zamanda Durdurulamayan Tathagata[32], Kavranamayan, Kutsal Öz, Ölümsüz, Büyük Bilge de denir. İsimleri değişir, fakat özü değişmez. Budalar da değişir, fakat hiç biri kendi zihnini terketmez.

Zihnin kapasitesi sınırsızdır ve tezahürleri tükenmez. Şekilleri gözlerinizle görmek, sesleri kulaklarınızla işitmek, kokuları burnunuzla koklamak, tatları dilinizle tatmak, her hareket ve durum zihninizdir. Her an, kelimelerin ulaşamadığı yer zihninizdir.

Sutralar şöyle der, “Bir tathagata’nın biçimleri sonsuzdur. Farkındalığı da öyle.” Biçimlerin sonsuz çeşitinin nedeni zihindir. Hareketleri ve durumları ne olursa olsun, onun şeyleri ayırt etme yeteneği zihnin farkındalığıdır. Fakat zihnin şekli yoktur ve farkındalığı sınırsızdır. Bu nedenle şöyle denir, “Bir tat- hagata’nın biçimleri sonsuzdur. Farkındalığı da öyle.”

Dört elementten[33] oluşan somut bir beden sorundur. Somut bir beden doğmaya ve ölmeye mahkumdur. Fakat gerçek beden varolmadan varolur, çünkü bir tathagata’nın bedeni hiç değişmez.

Sutralar şöyle der, “İnsanlar Buda-doğasının her zaman sahip oldukları birşey olduğunu kavramalılardır.” Kashyapa[34] sadece kendi doğasını kavradı.

Doğamız zihindir. Ve zihin doğamızdır.

Bu doğa bütün Budaların zihniyle aynıdır. Geçmiş ve gelecek Budalar sadece hu zihni aktarırlar. Bu zihnin ötesinde hiç bir yerde Buda yoktur. Aldanış içindeki insanlar kendi zihinlerinin Buda olduğunu anlamazlar. Arayışlarını dışarıda sürdürürler. Hala Budalara yalvarmayı veya Budalara ibadet etmeyi ve *Buda nerede?* diye merak ederek dolanmayı kesmezler. Böyle aldanışlara kapılmayın. Sadece kendi zihninizi tanıyın. Zihninizin ötesinde başka bir Buda yoktur. Sutralar şöyle der, “Şekli olan herşey bir yanılsamadır.” Aynı zamanda şöyle de derler, “Neredeyseniz orada bir Buda vardır.” Buda zihninizdir. Bir Buda’ya ibadet etmek için bir Buda kullanmayın.

Birden önünüzde bir Buda ya da Bodhisattva[35] belirse bile, huşu duymaya gerek yoktur. Bizim zihnimiz boştur ve böyle bir şekil içermez. Görüntülere tutunan insanlar şeytandır. Onlar Yol’dan ayrılmıştır. Neden zihinden doğan yanılsamalara ibadet edilsin ki? ibadet edenler bilmiyorlar ve bilenler ibadet etmiyor. İbadet ederek şeytanların büyüsüne kapılırsınız. Bunu belirtiyorum, çünkü korkarım bunun farkında değilsiniz. Bir Buda’nın esas doğasının böyle bir şekli yoktur. Olağandan bir şey ortaya çıksa bile bunu aklınızda tutun. Ona sarılmayın veya ondan korkmayın ve zihninizin esasta saf olduğundan şüphe etmeyin. Böyle bir şekil için nerede yer olabilirdi ki? Ruhlar, şeytanlar ya da kutsal varlıklar[36] ortaya çıkınca da ne huşu duyun ne de korku. Zihniniz esasta boştur. Tüm görüntüler yanılsamadır. Görüntülere tutunmayın.

Eğer bir Buda, bir Dharma veya bir Bodhisattva[37] hayal eder ve onlara saygı beslerseniz kendinizi fanilerin alemine sürgün edersiniz. Eğer doğrudan anlayış peşindeyseniz, hiç bir görüntüye tutunmayın, başarırsınız. Başka bir öğüdüm yok. Sutralar şöyle der, “Tüm görüntüler yanılsamadır.” Daimi bir şekilleri, sabit bir

mevcudiyetleri yoktur. Sürekli değillerdir. Görüntülere bağlanmayın, Buda ile tek zihin olursunuz. Sutralar der ki, "Tüm şekilden kurtulmuş olan Buda'dır."

Fakat neden Buda'lara ve Bodhisattva'lara ibadet etmemeliyiz?

Şeytanlar ve iblisler tezahür gücüne sahiptir. Her şekilde Bodhisattva görüntüsü yaratabilirler. Fakat bunlar sahtedir. Hiçbiri Buda değildir. Buda sizin kendi zihninizdir. İbadetinizi yanlış yönlendirmeyin.

Buda Sanskritçe'de farkında, mucizevi biçimde farkında olmak anlamına gelir. Tepki vermek, algılamak, kaşlarınızı kaldırmak, gözlerinizi kırpmak, ellerinizi ve ayaklarınızı oynatmak, bütün bunların hepsi mucizevi bir şekilde farkında olan doğanızdır. Ve bu doğa zihindir. Ve Buda yoldur. Ve yol Zen'dir.[38] Fakat Zen sözcüğü hem faniler hem de bilgeler için bir bilmece olarak kalmıştır. Doğanızı anlamak Zen'dir. Eğer doğanızı anlamazsanız bu Zen olmaz.

Binlerce sutra ve shastra'yı[39] açıklayabileniz bile, doğanızı anlamıyorsanız sizinki bir Buda'nın değil, bir faninin öğretisidir. Gerçek Yol ulvidir. Dille açıklanamaz. Kutsal metinlerin faydası nedir?Fakat kendi doğasını anlayan biri tek kelime okuyamasa bile Yol'u bulur. Doğasını anlayan kişi bir Buda'dır. Ve bir Buda'nın bedeni esas olarak saf ve lekesiz olduğu ve söylediği herşey zihninin bir ifadesi ve temelde boş olduğu için bir Buda sözcüklerde veya Oniki-katlı Dini Kural'da bulunamaz.

Yol temelde mükemmeldir. Mükemmelleştirilmesi gerekmez. Yol'un bir şekli ya da sesi yoktur. Ulvidir ve algılanması zordur. Su içmenize benzer: suyun ne kadar sıcak ya da soğuk olduğunu bilirsiniz, fakat başkalarına söyleyemezsiniz. Sadece bir tathagata'nın bildiği şeyin insanlar ve tanrılar farkında değildir. Fanilerin farkındalığı yetersizdir. Onlar görüntülere bağlı kaldıkları sürece zihinlerinin boş olduğunun farkında olmazlar. Ve yanlışlıkla şeylerin görüntüsüne yapışıp kalarak Yol'u kaybederler.

Eğer herşeyin zihinden geldiğini biliyorsanız bağlanmayın. Bir kez bağlanınca farkında olmazsınız. Fakat bir kez doğanızı

anladığınız zaman tüm Dini Kural iyice düz yazı olur çıkar. Onun binlerce sutrası ve shastra'sı sadece açık bir zihne götürür. Anlayış cümlenin ortasında gelir. Öğretilerin ne faydası var ki?

Nihai Gerçek sözcüklerin ötesindedir.

Öğretiler sözcüklerdir. Onlar Yol değildir. Yol sözcüksüzdür. Sözcükler yanılsamadır. Onlar, ister saraylar veya arabalar, ister parklar ya da göl kenarındaki kulübeler olsun, geceleyin rüyalarınızda ortaya çıkan şeylerden farklı değillerdir. Böyle şeylerden zevk almayın. Bütün bunlar yeniden doğuşun beşiğidir. Ölüme yaklaşırken bunu aklınızda tutun. Görüntülere bağlanmayın, bütün engelleri aşarsınız. Bir an tereddüt ederseniz şeytanın büyüsüne kapılırsınız. Gerçek bedeniniz saftır ve nüfuz edilemez. Fakat aldanışlar yüzünden bunun farkında değilsiniz. Ve bu yüzden boş yere karmaya katlanıyorsunuz. Zevk bulduğunuz yerde esaret bulursunuz. Fakat bir kez esas bedeninize ve zihninize[40] uyandığınız zaman artık bağlılıklarla sınırlı olmazsınız.

Dünyevi olan için aşkın olanı terkeden insan bir fanidir. Bir Buda iyi talihte ve kötüde özgürlük bulan kişidir. Öyle bir gücü vardır ki karma onu tutamaz. Ne tür karma olursa olsun bir Buda bunu değiştirir. Cennet ve cehennem[41] onun için hiçbir şeydir. Fakat bir faninin farkındalığa herşeyin içine ve dışına nüfuz eden bir Buda'nın farkındalığına kıyasla soluktur.

Eğer emin değilseniz edimde bulunmayın. Bir kez edimde bulununca, doğum ve ölümün içinde dolanırsınız ve hiç bir sığınağınız olmamasından pişman olursunuz. Fakirlik ve zorluk hatalı düşünme tarafından yaratılır. Bu zihni anlamak için edimde bulunmadan edimde bulunmanız gerekir. Ancak o zaman herşeyi bir tathagata'nın görüş açısından görürsünüz.

Fakat Yol'a ilk girdiğinizde farkındalığını odaklanmayacaktır. Muhtemelen her türlü tuhaf, rüya benzeri sahneler göreceksiniz. Fakat bütün bu sahnelerin zihninizden başka bir yerden geldiğinden şüphelenmeyin.

Eğer bir rüyadaki gibi güneşten daha parlak bir ışık görürseniz geri kalan bağlantılarınız birden sona erecek ve gerçekliğin doğası

açığa çıkacaktır. Böyle bir olay aydınlanmanın temeli işlevini görür. Fakat bu sadece sizin bileceğiniz birşeydir. Bunu başkalarına açıklayamazsınız.

Veya eğer yürürken, dururken, otururken veya bir ormanda yatarken parlak ya da solgun bir ışık görürseniz başkalarına söylemeyin ve ona odaklanmayın. Bu sizin kendi doğanızın ışığıdır.

Veya eğer gecenin karanlığı ve sakinliğinde yürürken, dururken, otururken veya yatarken her şey gün ışığındaymış gibi görünürse ürkmeyin. Zihniniz kendisini açığa vurmak üzeredir.

Veya eğer gece rüya görürken ayı ve yıldızları tüm netlikleriyle görürseniz zihninizin çalışmaları sona eriyor demektir. Fakat bunu başkalarına söylemeyin. Ve eğer rüyalarınız, sanki karanlıkta yürüyormuşsunuz gibi, net değilse bunun nedeni zihninizin endişelerle maskelenmiş olmasıdır. Bu da yine sadece sizin bileceğiniz birşeydir.

Eğer doğanızı anlarsanız, sutralar okumanız veya Budalara yalvarmanız gerekmez. Bilgi ve malumat sadece faydasız değildir, aynı zamanda farkındalığınızı da gölgelendirir. Öğretiler sadece zihni göstermek içindir. Bir kez zihninize yönelince neden öğretilere dikkat edesiniz ki?

Dünyevi olandan Buda'ya gitmek için karmaya bir son vermeniz, farkındalığınızı beslemeniz ve yaşamın getirdiklerini kabul etmeniz gerekir. Eğer sürekli öfkeleniyorsanız doğanızı Yol'a karşı çevirmiş olursunuz. Kendinizi aldatmanın faydası yoktur. Buda'lar istedikleri zaman ortaya çıkıp kaybolarak doğum ve ölüm yoluyla özgürce hareket ederler.

Onlar karmayla sınırlanamaz veya şeytanlar tarafından alt edilemezler.

Faniler bir kez doğalarını anladığı zaman tüm bağlantılar sona erer: Farkındalık gizli değildir. Fakat onu ancak şu an bulabilirsiniz. Ancak şimdi. Eğer gerçekten Yol'u bulmak istiyorsanız hiçbir şeye tutunmayın. Bir kez karmaya son verip farkındalığınızı beslediğinizde geriye kalan bütün bağlantılar son bulur. Anlayış

doğal olarak gelir. Hiçbir çaba göstermenize gerek yoktur. Fakat fanatikler[42] Buda'nın ne demek istediğini anlamazlar. Ve ne kadar çok çabalarlarsa, Bilge'nin kastettiğinden o kadar uzaklaşırlar. Tüm gün boyunca sutralar okuyup Buda'lara yakarırlar. Fakat kendi ilahi doğalarına karşı kör kalırlar ve Çember'den kurtulamazlar.

Bir Buda tembel biridir. Ün ve servet peşinde koşmaz. Sonunda bunların ne faydası vardır ki? Doğalarını anlamayan ve sutra okumanın, Buda'lara yakarmanın, uzun süre ve çok öğrenmenin, gece gündüz çalışmanın, asla yatıp uzanmamanın veya bilgi kazanmanın Dharma olduğunu düşünen insanlar Dharma'ya küfrederler. Geçmiş ve gelecek Buda'lar sadece doğanızı anlamaktan bahsederler. Tüm uygulamalar geçicidir. Doğalarını anlamadıkları sürece, emsalsiz, tam bir aydınlanmaya[43] ulaştıklarını iddia eden insanlar yalancıdır.

Shakyamuni'nin[44] en büyük on müridi arasında Ananda[45] öğrenmede en öndeydi. Fakat Buda'yı bilmiyordu. Tüm yaptığı çalışmak ve ezberlemekti. Arhat'lar[46] Buda'yı bilmez. Tüm bildikleri anlamak için yapılan pek çok çalışmadır ve neden ve sonucun tuzağına düşerler. Bu bir faninin karmasıdır: doğum ve ölümden kaçamamak. Bu tür insanlar onun niyetlendiğinin tersini yaparak Buda'ya küfrederler. Onları öldürmek yanlış olmazdı. Sutralar şöyle der, "İcchantika'lar[47] inanamadıkları için onları öldürmek suç değildir, oysa inanan insanlar Budalık durumuna ulaşırlar."

Eğer doğanızı anlamıyorsanız, başkalarının faziletini eleştirmemelisiniz. Kendinizi aldatmanın faydası yoktur. İyi ve kötü ayrıdır. Neden ve sonuç açıktır. Cennet ve cehennem hemen gözünüzün önündedir. Fakat aptallar inanmazlar ve farkında bile olmadan hemen sonsuz karanlık cehennemine düşerler. Onları inanmaktan alakoyan karmalarının ağırlığıdır. Onlar ışık diye birşeyin olduğuna inanmayan körlere benzerler. Onlara bunu açıklasanız bile hala inanmazlar, çünkü kördürler. Işığı nasıl ayırt edebilsinler ki?

Aynısı daha aşağı varoluş düzenleri[48] veya zayıf ve hor görülenler arasında son bulan aptallar için de geçerlidir. Onlar ne yaşayabilirler ne de ölebilirler. Ve çektiği acılara rağmen, eğer sorarsanız size tanrılar kadar mutlu olduklarını söylerler. Bütün faniler, kendilerinin üst sınıftan olduğunu düşünenler bile aynı şekilde farkında değildir. Karmalarının ağırlığı nedeniyle bu tür aptallar inanamaz ve özgürleşemezler.

Zihinlerinin Buda olduğunu gören insanların başlarını kazıtmaya ihtiyacı yoktur[49]. Keşişlerin dışındaki insanlar da Buda'dır. Doğalarını anlamadıkları sürece başlarını kazıtanlar sadece fanatiktir.

Fakat keşiş sınıfından olmayan evli insanlar cinsellikten vazgeçemedikleri için nasıl Buda olabilirler ki?

Ben sadece doğanızı anlamaktan bahsediyorum. Cinsellikten bahsetmiyorum, çünkü doğanızı anlamıyorsunuz. Bir kez doğanızı anlayınca cinsellik esas olarak önemsizdir. Ondan aldığınız zevkle birlikte sona erer. Bazı alışkanlıklar kalsa da bunlar size zarar vermez, çünkü doğanız esas olarak saftır. Dört elementten oluşan somut bir beden içinde yaşamasına rağmen doğanız temelde saftır. Bozulamaz. Gerçek beden esasta saftır. Bozulamaz. Gerçek bedeninizin hiçbir duyusu yoktur, açlık veya susuzluk, sıcaklık veya soğukluk, hastalık, sevgi veya bağlılık, zevk veya acı, iyi ya da kötü, kısalık ya da uzunluk, zayıflık veya güç yoktur onun için. Esasında burada hiçbir şey yoktur. Sadece bu maddi bedene bağlandığınız için açlık ve susuzluk, sıcak ve soğuk gibi şeyler ve hastalıklar ortaya çıkar.

Bir kez bağlanmayı kesip şeyleri kendi haline bırakırsanız, özgür olursunuz, hatta doğum ve ölümden bile kurtulursunuz. Herşeyi dönüştürürsünüz. Engellenemeyen ruhsal güçlere[50] sahip olursunuz. Ve nerede olursanız olun huzur içinde olursunuz. Eğer bundan şüphe ederseniz, hiçbir şeyi anlayamazsınız. Hiçbir şey yapmayarak daha iyi durumda olursunuz. Bir kez eyleme geçince doğum ve ölüm döngüsünden kurtulamazsınız. Fakat bir kez doğanızı anlayınca bir kasap olarak çalışsanız bile bir Buda'sınızdır.

Fakat kasaplar hayvanları keserek karma yaratırlar. Nasıl Buda olabilirler ki?

Ben sadece doğamızı anlamaktan söz ediyorum. Karma yaratmaktan bahsetmiyorum. Yaptığımız ne olursa olsun, karmamızın bizim üstümüzde hükmü yoktur. Başlangıcı olmayan sonsuz kalpalar boyunca, insanlar sadece doğalarını anlamadıkları için sonunda karşılarında cehennemi buluyorlar. Bir insan karma yarattığı sürece doğum ve ölüm döngüsünün içinden geçmeyi sürdürür. Fakat kişi bir kez esas doğasını kavradığı zaman karma yaratmayı keser. Eğer doğasını anlamazsa Buda'lara yakarmak, kasap olsun olmasın, onu karmasından kurtarmaz. Fakat bir kez doğasını anlayınca bütün şüpheler kaybolur. Bir kasabın karmasının bile böyle bir insan üstünde etkisi yoktur.

Hindistan'daki yirmiyedi pir{51} sadece zihnin damgasını{52} aktardılar. Benim Çin'e gelişimin tek nedeni Mahayana'nın{53} anlık öğretisini aktarmaktır: *Bu zihin Buda'dır.* Ben kendini suya ve ateşe atmak, bıçakların üstünde yürümek, günde bir öğün yemek veya asla yatmamak gibi kurallardan, ibadet veya çilecilikten söz etmiyorum. Bunlar fanatik, eğreti öğretilerdir. Bir kez devingen, mucizevi bir şekilde farkında olan doğanızı tanıdığınızda sizinki tüm Buda'ların zihni olur. Geçmiş ve gelecek Buda'lar sadece zihni aktarmaktan bahsederler. Başka hiçbir şey öğretmezler. Eğer bir insan bu öğretiyi anlarsa, okuması yazması olmasa bile bir Buda'dır. Eğer mucizevi bir şekilde farkında olan doğanızı anlamıyorsanız bedeninizi atomlara ayırsanız bile{54} asla bir Buda bulamazsınız.

Buda sizin gerçek bedeniniz, özgün zihninizdir. Bu zihnin bir şekli ya da özellikleri, sebep ya da sonucu, tendon ya da kemikleri yoktur. O uzay gibidir. Onu tutamazsınız. O materyalistlerin veya nihilistlerin zihni değildir. Bir tathangata dışında, hiç kimse -hiçbir fani, aldanış içinde olan hiçbir varlık- onu anlayamaz.

Fakat bu zihin dört elementten oluşan somut bedenin dışında bir yerde değildir. Bu zihin olmadan hareket edemeyiz. Bedenin farkındalığı yoktur. Bir bitki veya taş gibi bedenin de doğası yoktur. Öyleyse nasıl hareket eder? Hareket eden zihindir.

Dil ve davranış, algı ve idrak hep hareket eden zihnin işlevleridir. Tüm devinim zihnin devinimidir. Devinim zihnin işlevidir. Devinim olmadan zihin olmaz ve zihin olmadan devinim olmaz. Fakat devinim zihin değildir. Zihin de devinim değildir. Devinim temelde zihinsizdir. Ve zihin de temelde devinimsizdir. Fakat devinim zihin olmadan varolamaz. Ve zihin de devinimsiz varolamaz. Devinimin ondan ayrı varolabileceği bir zihin ve zihnin ondan ayrı varolabileceği bir devinim yoktur. Devinim zihnin işlevidir ve zihnin işlevi onun devinimidir. Buna rağmen, zihin ne devinir ne de işlevde bulunur, çünkü işlevinin esası boşluktur ve boşluk esasta devinimsizdir. Devinim zihinle aynıdır. Ve zihin esasta devinimsizdir.

Bu nedenle sutralar bize hareket etmeden hareket etmeyi, yolculuk etmeden yolculuk etmeyi, görmeden görmeyi, gülmeden gülmeyi, mutlu olmadan mutlu olmayı, yürümeden yürümeyi, ayakta durmadan ayakta durmayı söyler. Sutralar şöyle der, “Dilin ötesine geçin. Düşüncenin ötesine geçin.” Temelde görme, işitme ve bilme tümüyle boştur. Öfkeniz, sevinciniz veya acınız bir kuklanınki gibidir. Arayabilirsiniz, fakat hiçbir şey bulamazsınız.

Sutralara göre, kötü edimlerin sonunda zorluk, iyi edimlerin sonunda ise saadet vardır. Öfkeli insanlar cehenneme gider, mutlu insanlar ise cennete. Fakat bir kez öfke ve sevincin doğasının boş olduğunu anladığınız ve onları salıverdiğiniz zaman, karmadan kurtulursunuz. Eğer doğanızı anlamıyorsanız sutraları tekrarlamanın faydası olmaz. Devam edebilirdim, fakat bu kısa vaaz yeterli olmalı.

Uyanma Vaazı

Yol'un esası bağlanmamadır. Ve çalışma yapanların hedefi görüntülerden kurtulmaktır. Sutralar der ki, "Bağlanmama aydınlanmadır, çünkü görüntüleri iptal eder." Budalık farkındalık demektir. Zihinleri farkında olan faniler Aydınlanma Yoluna ulaşırlar ve böylece Buda adını alırlar. Sutralar şöyle der, "Kendini tüm örüntülerden kurtaranlara Buda denir." Görüntünün görüntü olmayarak görüntüsü görsel olarak görülemez,sadece bilgelik yoluyla bilinebilir. Bu öğretiyi duyan ve ona inanan herkes Büyük Araç'a{55} biner ve üç alemi terkeder.

Bu üç alem hırs, öfke ve aldanıştır. Bu üç alemi terketmek hırstan, öfke ve aldanıştan fazilete, meditasyona ve bilgeliğe geri dönmektir. Hırs, öfke ve aldanışın kendisine özgü doğası yoktur. Bunlar fanilere bağlıdır. Ve düşünebilen herkes hırs, öfke ve aldanışın doğasının Buda-doğası olduğunu görmeye mecburdur. Hırs, öfke ve aldanışın ötesinde başka bir Buda-doğası yoktur. Sutralar şöyle der, "Budalar sadece bu üç zehirle yaşarken ve saf Dharma ile beslenirken Buda oldular." Bu üç zehir hırs, öfke ve aldanıştır.

Büyük Araç araçların en büyüğüdür. O hiçbir şey kullanmadan herşeyi kullanan ve seyahat etmeden tüm gün seyahat eden Bodhisattva'ların arabasıdır. O Buda'ların aracıdır. Sutralar der ki, "Hiç bir araç Buda'ların aracı değildir."

Her kim altı duyunun{56} gerçek olmadığını, bu beş unsurun{57} kurgu okluğunu, bu tür hiçbir şeyin bedende bulunamayacağını kavrarsa Buda'ların dilini anlar. Sutralar şöyle der, "Bu beş unsurun mağarası Zen'in konağıdır. İçsel gözün açılması Büyük Aracın kapısıdır." Daha açık ne olabilir ki?

Hiçbir şey hakkında düşünmemek Zen'dir. Bir kez bunu anlayınca yürümek, durmak, oturmak, yatmak, yaptığınız herşey

Zen’dir. Zihnin boş olduğunu bilmek Buda’yı görmektir. On yönün[58] Budalarının zihni yoktur. Hiç zihin görmemek Buda’yı görmektir.

Hiç pişmanlık duymadan kendinizden vazgeçmek en büyük hayırdır. Devinim ve durgunluğu aşmak en büyük meditasyondur. Faniler hareket etmeyi sürdürür, arhat’lar sakin durur[59]. Fakat en büyük meditasyon hem fanilerinkini hem de arhat’larınkini geçer. Böyle bir anlayışa ulaşanlar hiç çaba göstermeden kendilerini tüm görüntülerden kurtarırlar ve tedavi etmeden bütün hastalıkları iyileştirirler. Bu büyük Zen’in gücüdür.

Gerçekliği aramak için zihni kullanmak aldanıştır. Gerçekliği aramak için zihni kullanmamak farkındalıktır. Kendini sözcüklerden kurtarmak özgürlüktür. Duyuların tozuyla kirlenmemek Dharma’yı korumaktır. Yaşam ve ölümü aşmak evi terketmektir.[60] Başka bir varoluşa katlanmamak Yol’a ulaşmaktır. Aldanışlar yaratmamak aydınlanmadır. Cehalete kapılmamak bilgeliktir. Kedersiz olmak nirvanadır. Ve zihnin görüntüsünün olmaması karşı kıyıdır.

Aldandığınız zaman bu kıyı vardır. Uyandığınız zaman artık var olmaz. Faniler bu kıyıda kalırlar. Fakat tüm araçların en büyüğünü keşfedenler ne bu kıyıda ne de öteki kıyıda kalırlar. Her iki kıyıyı da terkedebilirler. Karşı kıyıyı bu kıyıdan farklı görenler Zen’i anlamazlar.

Aldanış fanilik demektir. Ve farkındalık Budalık demektir. Aynı değillerdir. Farklı da değillerdir. Sadece insanlar aldanışı farkındalıktan ayırırlar. Aldandığımız zaman kaçacak bir dünya vardır. Farkında olduğumuz zaman kaçacak hiçbir şey yoktur.

Tarafsız Dharma’nın ışığında, faniler bilgelerden farklı görünmezler. Sutralar tarafsız Dharma’nın fanilerin nüfuz edemediği ve bilgelerin uygulayamadığı birşey olduğunu söyler. Tarafsız Dharma ancak büyük Bodhisattva ve Buda’lar, tarafından uygulanır. Yaşama ölümden farklıymış veya devinime durağanlıktan farklıymış

gibi bakmak taraflı olmaktır. Tarafsız olmak ıstıraba nirvanadan farklıymış gibi bakmamaktır, çünkü her ikisinin doğası da boşluktur. Arhat'lar ıstıraba son verip nirvanaya girdiklerini hayal ederek sonunda nirvananın tuzağına düştüler. Fakat Bodhisattva'lar ıstırabın esasta boş olduğunu bilirler. Ve boşlukta kalarak nirvanada kalırlar. Nirvana doğum ve ölümün olmaması demektir. O doğumun ve ölümün ve nirvananın ötesindedir. Zihin devinmeyi kestiğinde nirvanaya girer. Nirvana boş zihindir. Aldanış olmadığı zaman Buda'lar nirvanaya ulaşır. Kederler olmadığı zaman Bodhisattva'lar aydınlanma mekanına girerler.{61}

Boş yer{62} hırs, öfke ve aldanışın olmadığı yerdir. Hırs arzu alemidir, öfke biçim alemidir ve aldanış biçimsiz alemdir. Bir düşünce başladığı zaman bu üç aleme girersiniz. Bir düşünce sona erdiği zaman bu üç alemi terkedersiniz. Bu üç alemin başlangıcı veya sonu, birşeyin varolması ya da olmaması zihne bağlıdır. Bu herşey için, hatta kaya ve sopa gibi cansız şeyler için de geçerlidir.

Her kim zihnin bir kurgu olduğunu ve gerçek olan herşeyden yoksun olduğunu anlarsa, kendi zihninin de ne var olduğunu ne de varolmadığını anlar. Faniler zihnin varolduğunu iddia ederek onu yaratırlar. Arhat'lar da zihnin varolmadığını iddia ederek onu inkar ederler. Fakat Bodhisattva ve Buda'lar asla zihni yaratmaz veya inkar etmezler. Ne varolan ne de varolmayan zihinle kastedilen budur. Ne varolan ne de varolmayan zihin Orta Yol'dur{63}.

Eğer gerçekliği öğrenmek için zihninizi kullanırsanız ne gerçekliği ne de zihninizi anlayamazsınız. Eğer gerçekliği zihninizi kullanmadan öğrenirseniz her ikisini de anlarsınız. Anlamayanlar anlamayı anlamazlar. Ve anlayanlar anlamamayı anlarlar. Gerçek görüye{64} sahip olabilenler zihnin boş olduğunu bilirler. Hem anlamayı hem de anlamamayı aşmışlardır. Hem anlamanın hem de anlamamanın olmaması gerçek anlayıştır.

Gerçek görüyle bakıldığında biçim sadece biçim değildir, çünkü biçim zihne dayanır. Ve zihin sadece zihin değildir, çünkü zihin biçime dayanır. Zihin ve biçim birbirlerini yaratır ve inkar ederler.

Varolan varolmayanla bağlantılı olarak vardır. Ve varolmayan varolanla bağlantılı olarak var değildir. Gerçek görü budur. Böyle bir görü aracılığıyla hiçbir şey ne görülür ne de görülmez. Bu görü görmeden on yöne ulaşır: çünkü hiçbir şey görülmez; çünkü görmeme görülür; çünkü görme görme değildir. Fanilerin gördükleri aldanıştır. Gerçek görü görmeden bağımsızdır.

Zihin ve dünya zıttır ve onların karşılaştıkları yerde görü doğar. Zihniniz içerde kımıldamadığı zaman dışarıda da dünya doğmaz. Zihin ve dünyanın ikisi de saydam olduğu zaman gerçek görü ortaya çıkar. Ve bu anlayış doğru anlayıştır.

Hiçbir şey görmemek Yol'u algılamaktır ve hiçbir şey anlamamak Dharma'yı bilmektir, çünkü görme ne görmedir ne de görmeme ve anlama da ne anlama ne de anlamamadır. Görmeden görmek gerçek görüdür. Anlamadan anlamak gerçek anlayıştır.

Gerçek görü sadece görmeyi görmek değildir. Aynı zamanda görmemeyi görmektir. Gerçek anlama da sadece anlamayı anlamak değildir. Aynı zamanda anlamamayı anlamaktır. Eğer birşeyi anlarsanız anlamazsınız. Anlama ne anlamadır ne de anlamama.

Sutralar şöyle der, "Bilgeliği salıvermemek aptallıktır." Zihin varolmadığı zaman anlamak da anlamamak da gerçektir. Zihin varolduğu zaman anlamak da anlamamak da asılsızdır.

Anladığınız zaman gerçeklik size bağlıdır.

Anlamadığınız zaman siz gerçekliğe bağlısınızdır. Gerçeklik size bağlı olduğu zaman gerçek olmayan gerçek olur. Siz gerçekliğe bağlı okluğunuz zaman herşey asılsızdır. Gerçeklik size bağlı olduğu zaman herşey doğrudur. Bu nedenle alim olan gerçekliği aramak için zihnini veya zihnini aramak için gerçekliği ya da zihnini aramak için zihnini veya gerçekliği aramak için gerçekliği kullanmaz. Zihni gerçekliğe sebep olmaz. Ve gerçeklik zihnine sebep olmaz. Ve hem zihni hem de gerçeklik durağan okluğu için o her zaman samadhi'dedir.{65}

Fani zihin ortaya çıktığında Budalık kaybolur. Fani zihin kaybolduğunda Budalık ortaya çıkar. Zihin ortaya çıktığında

gerçeklik kaybolur. Zihin kaybolduğunda gerçeklik ortaya çıkar. Hiçbir şeyin birşeye bağlı olmadığını bilen Yol'u bulmuştur. Ve zihnin hiçbir şeye bağlı olmadığını bilen her zaman aydınlanmadadır.

Anlamadığınız zaman yanılırsınız. Anladığınız zaman yanılmazsınız. Bunun nedeni yanlışın doğasının boş olmasıdır. Anlamadığınız zaman doğru yanlış görünür. Anladığınız zaman yanlış yanlış değildir, çünkü yanlış yoktur. Sutralar der ki, "Hiçbir şeyin kendi doğası yoktur." Eylemde bulunun. Sormayın. Sorduğunuz zaman yanılırsınız. Yanlış sormanın sonucudur. Böyle bir anlayışa ulaştığınızda geçmiş yaşamlarınızdaki yanlış edimler silinir gider. Aldanış içinde olduğunuz zaman altı duyu ve beş gölge[66] ıstırap ve faniliğin yapılarıdır. Uyandığınız zaman altı duyu ve beş gölge nirvana ve ölümsüzlüğün yapıları olur.

Yol'u arayan biri kendisinin ötesine bakmaz. Yol'un zihin olduğunu bilir. Fakat zihni bulduğu zaman hiçbir şey bulmaz. Yol'u bulduğu zaman da hiçbir şey bulmaz. Eğer Yol'u bulmak için zihni kullanabileceğinizi düşünüyorsanız aldanış içindesiniz. Aldanış içinde olduğunuzda Budalık vardır. Farkında olduğunuz zaman varolmaz. Çünkü farkındalık Budalıktır.

Eğer Yol'u arıyorsanız, Yol bedeniniz kaybolana dek ortaya çıkmaz. Bu bir ağacın kabuğunu soymak gibidir. Bu karma bedeni sürekli değişim altındadır. Sabit bir gerçekliği yoktur. Düşüncelerinize göre uygulama yapın. Yaşamdan ve ölümden nefret etmeyin veya yaşamı ve ölümü sevmeyin. Her düşüncenizi aldanıştan kurtarın ve yaşamda nirvananın[67] başlangıcına tanık olun ve ölümde yeniden doğuş olmamasının[68] güvenini yaşayın.

Biçimi görmek fakat biçim tarafından bozulmamak veya ses duymak fakat ses tarafından bozulmamak kurtuluştur. Biçime bağlı olmayan gözler Zen'in Kapılarıdır. Sese bağlı olmayan kulaklar da Zen'in Kapılarıdır. Kısacası, varoluşu ve olguların doğasını algılayanlar ve bunlara bağlı olmayanlar kurtulmuştur. Olguların dış görünüşünü algılayanlar onların insafına kalmıştır. Kurtuluşla kastedilen kedere maruz kalmamaktır. Başka bir kurtuluş yoktur. Biçime nasıl bakılacağını bildiğiniz zaman biçim zihne sebebiyet

vermez, zihin de biçime sebebiyet vermez. Biçim ve zihnin ikisi de saftır.

Aldanış olmadığı zaman zihin Buda'ların diyarıdır. Aldanış olduğu zaman zihin cehennemdir. Faniler aldanışlar yaratır. Ve zihni doğurmak için zihni kullanarak kendilerini her zaman cehennemde bulurlar. Bodhisattva'lar aldanışların içini görürler. Ve zihni doğurmak için zihni kullanmayarak kendilerini her zaman Buda'ların diyarında bulurlar. Zihni yaratmak için zihninizi kullanmazsanız her zihin durumu boş ve her düşünce durağan olur. Bir Buda-diyarından[69] diğerine geçersiniz. Eğer zihni yaratmak için zihninizi kullanırsanız her zihin durumu rahatsız ve her düşünce devinim içindedir. Bir cehennemden diğerine geçersiniz. Bir düşünce ortaya çıktığı zaman iyi karma ve kötü karma, cennet ve cehennem vardır. Hiç bir düşünce ortaya çıkmadığı zaman ne cennet ne cehennem, ne iyi karma ne kötü karma vardır.

Beden ne vardır ne de yoktur. Bu nedenle bir fani olarak varolmak veya bir bilge olarak varolmamak, bir bilgenin hiçbir ilgisinin olmadığı kavramlardır. Onun kalbi gökyüzü kadar engin ve boştur.

Yol'da izleyene tanık olunur. O arhat'ların ve fanilerin idrakinin ötesindedir.

Zihin nirvanaya ulaştığında nirvanayı görmezsiniz, çünkü zihin nirvanadır. Eğer zihnin dışında bir yerde nirvanayı görürseniz kendinizi aldatıyorsunuzdur.

Her ıstırap Buda-tohumudur, çünkü ıstırap çekmek fanileri bilgelik aramaya sevkeden Fakat sadece ıstırabın Budalığa sebep olduğunu söyleyebilirsiniz. Istırabın Budalık olduğunu söyleyemezsiniz. Sizin bedeniniz ve zihniniz topraktır. Istırap tohumdur, bilgelik titizdir ve Budalık üründür.

Zihindeki Buda bir ağaçtaki kokuya benzer. Buda ıstıraptan kurtulmuş bir zihinden gelir, tıpkı kokunun çürümekten kurtulmuş bir ağaçtan gelmesi gibi. Ağaç olmadan koku olmaz, zihin olmadan Buda olmaz. Eğer ağaçsız bir koku varsa o farklı bir kokudur. Eğer zihniniz olmadan bir Buda varsa o farklı bir Buda'dır.

Zihninizde üç zehir olduğu zaman pis topraklarda yaşarsınız. Zihninizde üç zehir olmadığı zaman saf topraklarda yaşarsınız. Sutralar der ki, “eğer bir toprağı pislikle doldurursanız Buda asla ortaya çıkmaz.” Pislik aldanışı ve diğer zehirleri ima eder. Bir Buda saf ve uyanmış bir zihni ima eder.

Dharma olmayan bir dil yoktur. Hiçbir şey söylemeden bütün gün konuşmak Yol’dur. Bütün gün sessiz olmak, yine de birşey söylemek Yol değildir. Bu nedenle ne bir tathagata’nın konuşması sessizliğe dayanır ne sessizliği konuşmaya dayanır ne de konuşması sessizliğinden ayrı varolur. Hem konuşmayı hem de sessizliği anlayanlar samadhi’dedirler. Bildiğiniz zaman konuşursanız konuşmanız özgürdür. Bilmediğiniz zamanı susarsanız, sessizliğiniz özgür değildir. Eğer konuşma görüntülere bağlı değilse özgürdür. Eğer sessizlik görüntülere bağlıysa özgür değildir. Dil esas olarak özgürdür. Onun bağlantıyla hiçbir ilgisi yoktur. Ve bağlantının da dille hiçbir ilgisi yoktur.

Gerçekliğin yüksekliği veya alçaklığı yoktur. Eğer yükseklik veya alçaklık görüyorsanız gerçek değildir. Bir sal[{70}] gerçek değildir. Fakat bir yolcu salı gerçektir. Böyle bir sala binen kişi gerçek olmayanı geçebilir. Onun gerçek olmasının nedeni budur.

Dünyaya göre erkek ve dişi, zengin ve yoksul vardır. Yol’a göre ne erkek ne dişi, ne zengin ne yoksul vardır. Tanrıça Yol'u kavradığı zaman cinsiyetini değiştirmedi. Seyis[{71}] Gerçek’e uyandığı zaman statüsünü değiştirmedi. Cinsiyetten ve statüden özgür olarak aynı temel görünüşü paylaştılar. Tanrıça oniki yıl boyunca başaramadan kadınlığını aradı. Birinin oniki yıl boyunca erkekliğini araması da aynı şekilde sonuçsuz kalacaktı. Oniki yıl oniki girişi[{72}] ima eder.

Zihin olmadan Buda olmaz. Buda olmadan zihin olmaz. Aynı şekilde, su olmadan buz olmaz ve buz olmadan su olmaz. Zihni bırakmaktan bahseden biri pek uzağa gidemez. Zihnin görüntülerine bağlanmayın. Sutralar şöyle der, “Görüntü görmediğiniz zaman

Buda'yı görürsünüz." Zihnin görüntülerinden kurtulmuş olmakla kastedilen budur.

Zihin olmadan Buda olmaz sözü Buda'nın zihinden geldiği anlamına gelir. Zihin Buda'yı doğurur. Fakat Buda zihinden gelmesine rağmen zihin Buda'dan gelmez, tıpkı balığın sudan geldiği, fakat suyun balıktan gelmediği gibi. Bir balık görmek isteyen balığı görmeden önce suyu görür. Ve bir Buda görmek isteyen Buda'yı görmeden önce zihni görür. Bir kez balığı gördünüz mü suyu unutursunuz. Bir kez Buda'yı gördünüz mü zihni unutursunuz. Eğer zihni unutmazsanız zihin sizi şaşırtacaktır, tıpkı eğer onu unutmazsanız suyun sizi şaşırtacağı gibi.

Fanilik ve Budalık su ve buz gibidir. Üç zehire müptela olmak faniliktir. Üç kurtuluş{73} aracılığıyla saflaşmak Budalıktır. Kışın donup buz olan yazın su olur. Buzu atın, su kalmaz. Fanilikten kurtulun, Budalık kalmaz. Açıktır ki buzun doğası suyun doğasıdır. Ve faniliğin doğası da Budalığın doğasıdır. Fanilik ve Budalık aynı doğayı paylaşır, tıpkı wutou ve fut- zu'nun{74} aynı kökü paylaşması, fakat aynı mevsimi paylaşmaması gibi. Sadece farklılıklar aldanışı yüzünden fanilik ve Budalık sözcüklerine sahibiz. Bir yılan ejderha olduğu zaman derisini değiştirmez. Bir fani de bilge olduğu zaman yüzünü değiştirmez. İç bilgeliği aracılığıyla zihnini bilir ve dış disiplini aracılığıyla bedenine bakar.

Faniler Budaları özgürleştirir, Budalar da fanileri. Tarafsızlıkla kastedilen budur. Faniler Budaları özgürleştirir, çünkü farkındalık kederi reddeder. Kederin olmaması mümkün değildir. Farkındalığın olmaması mümkün değildir. Eğer keder olmasaydı, farkındalığı yaratacak hiçbir şey olmazdı. Ve eğer farkındalık olmasaydı, kederi yok sayacak hiçbir şey olmazdı. Aldanış içinde olduğunuz zaman Budalar fanileri özgürleştirir. Farkında olduğunuz zaman faniler Budaları özgürleştirir. Budalar kendi başlarına Buda olmazlar. Faniler tarafından özgürleştirilirler. Budalar aldanışı babaları, hırsı ise anneleri sayarlar. Aldanış ve hırs faniliğin farklı isimleridir. Aldanış ve fanilik sağ ve sol el gibidirler. Başka farkları yoktur.

Aldanış içinde olduğunuz zaman bu kıyıdasınızdır. Farkında olduğunuz zaman karşı kıyıdasınızdır. Fakat bir kez zihninizin boş olduğunu bilir ve hiç bir görüntü görmezseniz aldanış ve farkındalığın ötesindesinizdir. Ve bir kez aldanış ve farkındalığın ötesine geçince karşı kıyı yoktur. Tathagata ne bu kıyıda ne de karşı kıyıdadır. Nehrin ortasında da değildir. Arhat'lar nehrin ortasındadır, faniler ise bu kıyıdadır. Karşı kıyıda Budalık vardır.

Buda'ların üç bedeni vardır[{75}]: bir dönüşüm bedeni, bir ödül bedeni ve bir gerçek beden. Dönüşüm bedenine enkarnasyon bedeni de denir. Dönüşüm bedeni faniler iyi edimlerde bulunduğunda ortaya çıkar, ödül bedeni bilgelik kazandıklarında, gerçek bedense yüceliğin farkına vardıkları zaman ortaya çıkar. Dönüşüm bedeni yapabildiği her yerde diğerlerini kurtarmak için her yönde uçtuğunu gördüğünüz bedendir. Ödül bedeni şüphelere bir son verir. Himalayalar'da meydana gelen Büyük Aydınlanma[{76}] aniden gerçek olur. Gerçek beden hiçbir şey yapmaz veya söylemez. Tümüyle durağan kalır. Fakat gerçekte, üç beden bir yana, tek bir Buda-bedeni bile yoktur. Bu üç beden bahsi, sığ, orta veya derin olabilen insan anlayışına dayanıyor sadece.

Sığ anlayışa sahip olan insanlar nimetleri topladıklarını hayal eder ve dönüşüm bedenini Buda ile karıştırırlar. Orta anlayışta olan insanlar ıstıraba bir son verdiklerini hayal ederler ve ödül bedenini Buda ile karıştırırlar ve derin anlayışa sahip olan insanlar Budalığı yaşadıklarını hayal ederler ve gerçek bedeni Buda ile karıştırırlar. Fakat en derin anlayışa sahip olan insanlar hiçbir şeye takılmadan içe bakarlar. Açık bir zihin Buda olduğu için zihni kullanmadan bir Buda'nın anlayışına sahip olurlar. Bütün diğer şeyler gibi bu üç beden de ulaşılamaz ve tanımlanamazdır. Engellenmeyen zihin Yol'a ulaşır. Sutralar şöyle der, "Budalar Dharma'yı vaaz etmezler. Fanileri özgürleştirmezler. Ve Budalığı yaşamazlar." Benim de demek istediğim bu.

Bireyler karma yaratır; karma birey yaratmaz. Bireyler bu yaşamda karma yaratır ve öteki yaşamda ödüllerini alırlar. Asla kaçamazlar. Ancak mükemmel olan biri bu yaşamda hiç karma

yaratmaz ve hiçbir ödül almaz. Sutralar der ki, “Hiç karma yaratmayan Dharma’yı kazanır.” Bu boş bir söz değildir. Karma yaratabilirsiniz, fakat bir insan yaratamazsınız. Karma yarattığınız zaman karmanızla yeniden doğarsınız. Karma yaratmadığınız zaman karmanızla kaybolursunuz. Bu nedenle, karma bireye bağlı ve birey de karmaya bağlı olduğundan, eğer birey karma yaratmazsa karma ona hükmetmez. Aynı şekilde, “Bir insan Yol’u büyütebilir. Yol bir insanı büyütemez.”[77]

Faniler karma yaratmayı sürdürür ve büyük bir yanlışlıkla hiçbir ödül ya da ceza olmadığını iddia ederler. Fakat ıstırabı inkar edebilirler mi? Şimdiki zihin durumunun sonraki zihin durumunun biçtiklerini ektiğini inkar edebilirler mi? Nasıl kaçabilirler? Fakat eğer şimdiki zihin durumu hiçbir şey ekmezse, sonraki zihin durumu da hiçbir şey biçmez. Karmayı yanlış anlamayın.

Sutralar şöyle der, “Buda’lara inanmalarına rağmen, Buda’ların herşeyden elini eteğini çektiğini hayal edenler Budacı değildir. Aynısı Budaların zenginlik ve fakirlik ödüllerine maruz olduklarını hayal edenler için de geçerlidir. Onlar icchantika’lardır. Onlar inanamazlar.”

Bilgelerin öğretisini anlayan biri bilgedir. Fanilerin öğretisini anlayan biri fanidir. Fanilerin öğretisini bırakan ve bilgelerin öğretisini izleyen bir fani bilge olur. Fakat bu dünyanın aptalları bilgeleri uzaklarda aramayı tercih ediyorlar. Kendi zihinlerinin bilgeliğinin bilge olduğuna inanmıyorlar. Sutralar der ki, “Anlayışa sahip olmayan insanlar arasında bu sutrayı vaaz etmeyin.” Ve yine sutralar der ki, “Öğreti zihindir.” Fakat anlayışı olmayan insanlar kendi zihinlerine veya bu öğretiyi anlayarak bilge olabileceklerine inanmazlar. Uzak bilgileri aramayı ve uzaydaki şeyleri, Buda-imgelerini, ışığı, tütsüyü ve renkleri özlemeyi tercih ederler. Aptallığa av olurlar ve zihinlerini deliliğe kaptırırlar.

Sutralar şöyle der, “Tüm görüntülerin görüntü olmadığını gördüğünüz zaman tathagata’yı görürsünüz.” Gerçeğe açılan binlerce kapı zihinden gelir. Zihnin görüntüleri uzay kadar şeffaflaşınca giderler.

Bitmez tükenmez ıstıraplarımız hastalığın kökleridir. Faniler yaşarken ölümden endişe duyarlar. Tokken açlıktan endişe duyarlar. Onlarınki Büyük Kararsızlıktır. Fakat bilgeler geçmişi düşünmezler. Ve gelecekten endişelenmezler. Ne de bugüne yapışıp kalırlar. Ve an be an Yol’u izlerler. Eğer bu büyük gerçeğe uyanmadıysanız bu yeryüzünde veya göklerde bir usta aramanız iyi olur. Kendi yetersizliğinizi daha da büyütmeyin.

Hamle Vaazı

Eğer kişi aydınlanmaya ulaşmak için kararlıysa uygulayabileceği en temel yöntem nedir?

Tüm diğer yöntemleri içeren en temel yöntem zihni gözlemektir.

Fakat bir yöntem nasıl diğerlerini de içerebilir?

Zihin herşeyin oradan büyüyüp geliştiği köktür. Eğer zihni anlayabilirseniz, başka herşey de buna dahil olur. Bu bir ağacın köküne benzer. Bir ağacın bütün meyvaları, çiçekleri, dalları ve yaprakları köküne bağlıdır. Eğer kökünü beslerseniz ağaç dallanır Budaklanır. Eğer kökünü keserseniz ölür. Zihni anlayanlar çok az bir çabayla aydınlanmaya ulaşırlar. Zihni anlamayanlar boş yere çalışırlar. İyi ve kötü olan herşey zihninizden gelir. Zihnin ötesinde birşey bulmak mümkün değildir.

Fakat zihni gözlemeye nasıl anlayış denilebilir ki?

Büyük bir Bodhisattva mükemmel bilgeliğin derinlerine daldığında[78], dört elementin ve beş gölgenin kişisel bir özü olmadığını anlar. Ve zihninin faaliyetlerinin iki yönü olduğunu kavrar: saf ve murdar.[79] Doğaları itibarıyla bu iki zihin durumu her zaman halihazırdadır. Şartlara bağlı olarak neden ve sonuç olarak yer değiştirirler, saf zihin iyi edimlerden haz eder, murdar zihin ise kötüyü düşünür. Murdarlıktan etkilenmeyenler bilgedir. Istırabı dönüştürürler ve nirvana saadetini yaşarlar. Murdar zihnin tuzağına düşmüş ve kendi karmalarıyla karman çorman olan diğerleri ise fanidir. Üç alemde sürüklenip dururlar ve hesapsız acı çekerler ve bütün bunlar murdar zihinleri gerçek özlerini örttüğü içindir.

On Aşama Sutra’sı şöyle der, “Fanilerin bedenlerinde bozulmaz Buda-doğası vardır. Güneş gibi, onun ışığı sonsuz uzayı doldurur.

Fakat bir kez beş gölgenin kara bulutlarıyla kaplandığında bir kavanozun içinde gözden gizlenmiş ışığa benzer.” Ve Nirvana Sutrası[80] der ki, “Bütün fanilerin Buda-doğası vardır. Fakat bu onların kaçamadıkları bir karanlıkla kaplıdır. Buda-doğamız farkındalıktan farkında olmak ve başkalarını farkında kılmaktır. Farkındalığı kavramak özgürlüktür.” İyi olan herşey kendi kökünün farkındalığına sahiptir. Ve bu farkındalık kökünden bütün faziletler ağacı ve nirvana meyvesi yetişir. Zihni bu şekilde gözlemek anlayıştır.

Buda-doğamızın ve bütün faziletlerin köklerinin farkındalık olduğunu söylüyorsunuz. Peki cehaletin kökü nedir?

Sonsuz kederleri, tutkuları ve kötülükleriyle cahil zihin üç zehrin içine kök salmıştır: hırs, öfke ve aldanış. Bu üç zehirli zihin durumu sayısız kötülük içerir, tıpkı tek bir kökü, fakat sayısız dalları ve yaprakları olan bir ağaç gibi. Fakat bu üç zehir öylesine milyonlarca kötülük üretir ki bir ağaç örneği pek uygun bir karşılaştırma değildir.

Bu üç zehir altı bilinç türü[81], veya hırsız, olarak altı duyu organımızda[82] bulunur. Onlara hırsız denir çünkü duyularımızın kapılarından girip çıkarlar, sınırsız mal mülke imrenirler, kötülükle meşgul olurlar ve gerçek kimliklerini maskelerler. Ve faniler bu zehirler veya hırsızlar tarafından beden ve zihinde yanlış yönlendirildikleri için yaşam ve ölümde kaybolurlar, altı varoluş durumu[83] içinde dolaşıp dururlar ve hesapsız acı çekerler. Bu acılar küçük ırmakların sürekli akması yüzünden binlerce kilometre kabaran nehirlere benzer. Fakat eğer biri bunların kaynağını keserse nehirler kurur. Ve eğer özgürlük arayan biri bu üç zehiri üç kural dizisine ve bu altı hırsızı altı paramita’ya dönüştürebilirse, kendini sonsuza dek acıdan kurtarır.

Fakat üç aleni ve altı varoluş durumu son derece engin. Eğer tüm yaptığımız zihni gözlemekse, nasıl olur da bu sonsuz acılardan kurtulabiliriz?

Bu üç alemin karması sadece zihinden gelir. Eğer zihniniz bu üç alem içinde değilse onların ötesindedir. Bu üç alem üç zehre karşılık

gelir: hırs arzu alemine, öfke biçim alemine ve aldanış biçimsiz aleme karşılık gelir. Ve bu zehirler tarafından yaratılan karma narin veya ağır olabildiği için, bu üç alem de altı varoluş durumu diye bilinen altı bölgeye ayrılmıştır.

Peki bu altı durumun karmasının nasıl farklılığı vardır?

Gerçek uygulamayı[84] anlamayan ve körü körüne iyi edimlerde bulunan faniler bu üç alemin içindeki daha yüksek üç varoluş durumunda doğarlar. Bu üç yüksek durum nedir? Körü körüne on iyi edimde[85] bulunanlar ve aptalca mutluluk arayanlar arzu aleminde tanrılar olarak doğarlar. Körü körüne beş kuralı[86] izleyenler ve aptalca sevgi ve nefrete kapılanlar öfke aleminde insan olarak doğarlar. Ve körü körüne olgusal dünyaya bağlananlar, yanlış öğretilere inananlar ve lütuf için dua edenler aldanış aleminde şeytan olarak doğarlar. Bunlar üç yüksek varoluş durumudur.

Peki daha aşağı üç durum nedir? Bunlar zehirli düşüncelerin ve kötü edimlerin içinde kalanların doğduğu yerdir. Hırstan gelen karması en büyük olanlar aç hayaletler olurlar. Öfkeden gelen karması en büyük olanlar cehennemde ıstırap çekerler. Aldanıştan gelen karması en büyük olanlar ise canavar olurlar. Bu üç aşağı durumla daha önceki üç yüksek durum birlikte altı varoluş durumunu oluşturur. Bundan da acı verici olsun olmasın bütün karmanın kendi zihninizden geldiğini anlamalısınız. Eğer sadece zihninizi yoğunlaştırabilir ve onun yalan ve kötülüğünü dönüştürebilirseniz, bu üç alemin ve altı varoluş durumunun ıstırabı kendiliğinden kaybolacaktır. Ve bir kez ıstıraptan kurtulunca gerçekten özgür olursunuz.

Fakat Buda der ki, *“Ancak üç asankhya kalpa*[87] *boyunca sayısız zorluklara katlandıktan sonra aydınlanmaya ulaştım.* ” *Peki siz neden şimdi sadece zihni gözlemenin ve bu üç zehri alt etmenin özgürlük olduğunu söylüyorsımuz?*

Buda’nın sözleri doğru. Fakat üç asankhya kalpa üç zehirli zihin durumunu ima ediyor. Bizim Sanskritçe’de asankhya dediğimizi siz sayısız diye adlandırıyorsunuz. Bu üç zehirli zihin durumu içinde

sayısız kötü düşünce vardır. Ve her düşünce bir kalpa boyunca sürer. Buda'nın üç asankhya kalpa ile demek istediği böyle bir sınırsızlıktır.

Gerçek özünüz bu üç zehirle örtüldüğü zaman, bu sayısız kötü düşünceyi alt edene kadar nasıl özgürleşmiş olduğunuz söylenebilir ki? Bu üç hırs, öfke ve aldanış zehrini üç kurtuluşa dönüştürebilen insanların üç asankhya kalpa'dan geçtiği söylenir. Fakat son çağın{88} insanları en büyük aptallardır. Tathagata'nın üç asankhya kalpa ile ne demek istediğini anlamazlar. Onlar aydınlanmaya ancak sonsuz kalpa'lardan sonra ulaşıldığını söylerler ve böylece müritlerini yanlış yönlendirerek Budalık yoluna çekilmelerini sağlarlar.

Fakat büyük Bodhisattva'lar sadece üç dizi kuralı{89} gözeterek ve altı paramita'yi uygulayarak aydınlanmaya ulaştılar. Şimdi siz müritlere sadece zihni gözlemelerini söylüyorsunuz. Disiplin kurallarını geliştirmeden nasıl aydınlanabilinir ki?

Bu üç kural dizisi üç zehirli zihin durumunu alt etmek içindir. Bu zehirleri alt ettiğiniz zaman üç dizi sınırsız erdem yaratırsınız. Bir dizi şeyleri -bu durumda, zihninizdeki sayısız iyi düşünceleri- bir araya toplar. Ve altı paramita altı duyuyu saflaştırmak içindir. Bizim paramita diye adlandırdığımıza siz karşı kıyıya giden araçlar diyorsunuz{90}. Duyumsama diyarının altı duyusunu saflaştırarak paramita'lar sizi Acı Irmağından Aydınlanma Kıyısına geçirirler.

Sutralara göre bu üç kural seti "Tüm kötü edimlere bir son vereceğime yemin ederim. Tüm erdemleri kazanacağıma yemin ederim. Ve tüm varlıkları özgürleştireceğime yemin ederim"dir. Fakat siz şimdi bunların sadece üç zehirli zihin durumunu kontrol etmek için olduğunu söylüyorsunuz. Bu kutsal yazıların manasına zıt değil mi?

Buda'nın sutraları doğrudur. Fakat uzun zaman önce, bu büyük Bodhisattva aydınlanmanın tohumunu yetiştirirken bu üç yemini üç zehire karşı koymak için etti. Hırs zehrine karşı koymak için ahlaki

yasakları uygulayarak tüm kötülüklere son vereceğine yemin etti. Öfke zehrine karşı koymak için meditasyon yaparak tüm erdemleri kazanacağına yemin etti. Ve aldanış zehrine karşı koymak için bilgelik uygulayarak tüm varlıkları özgürleştireceğine yemin etti. Bu üç saf ahlak, meditasyon ve bilgelik uygulamasında sebat ettiği için üç zehri alt edebildi ve aydınlanmaya ulaşabildi. Üç zehri alt ederek günah olan herşeyi sildi ve böylece kötüye bir son verdi. Üç dizi kuralı gözeterek iyiden başka birşey yapmadı ve böylece erdem kazandı. Ve kötüye bir son vererek ve erdem kazanarak bütün uygulamaları tamamladı, başkaları kadar kendine de fayda sağladı ve her yerde fanileri kurtardı. Böylelikle varlıkları özgürleştirdi.

Geliştirdiğiniz uygulamanın zihninizden ayrı varolmadığını anlamalısınız. Eğer zihniniz safsa bütün Buda-toprakları saftır. Sutralar şöyle der, “Eğer zihinleri murdarsa varlıklar murdardır. Eğer zihinleri safsa varlıklar da saftır.” Ve “Bir Buda-diyarına ulaşmak için zihninizi saflaştırın. Zihniniz saflaştıkça Buda-toprakları da saflaşır.” Böylece üç zehirli zihin durumunu alt ederek üç dizi kural kendiliğinden yerine getirilmiş olur.

Fakat sutralar altı pararnita'nın hayırseverlik, ahlaklılık,sabır, bağlılık, *meditasyon ve bilgelik olduğunu söyler. Şimdi siz paramita'ların duyuların saflaşmasına delalet ettiğini söylüyorsunuz. Bununla ne demek istiyorsunuz? Ve neden bunlara gemi deniliyor?*

Paramita’ları geliştirmek altı hırsızı alt ederek altı duyuyu saflaştırmak demektir. Göz hırsızını görsel dünyayı terkederek atmak hayırseverliktir. Kulak hırsızını sesleri dinlemeyerek uzak tutmak ahlaklılıktır. Tüm kokuları nötr olarak eşitleyerek burun hırsızını uzaklaştırmak sabırdır. Tatma, övme ve açıklama arzularını fethederek ağız hırsızını kontrol etmek bağlılıktır. Dokunma duyularından etkilenmeyerek beden hırsızına boyun eğdirmek meditasyondur. Aldanışlara teslim olmayıp uyanık olarak zihin hırsızını eğitmek bilgeliktir. Bu altı paramita araçtır. Kayık veya sallar gibi, varlıkları karşı kıyıya geçirirler. Bu nedenle bunlara gemi denir.

Fakat Shakyamuni bir Bodhisattva iken aydınlanmaya ulaşmadan önce üç kase süt ve altı kepçe yulaf lapası[91] *tüketiyordu. Eğer Budalık meyvesini tatmadan önce süt içmesi gerekiyorduysa, sadece zihni gözlemlemenin sonunda nasıl olur da özgürlük gelir?*

Söylediğiniz doğru. Onun aydınlanmaya ulaşması böyle oldu. Bir Buda olmadan önce süt içmesi gerekti. Fakat iki tür süt vardır. Shakyamuni'nin içtiği saf olmayan alelade süt değil, saf dharma-sütüydü. Üç kase üç kural dizisiydi. Ve altı kepçe de altı paramita idi. Shakyamuni aydınlanmaya ulaştığında bu saf dharma-sütünü içtiği için Budalık meyvesini tattı. Tathagata'nın saf olmayan, ağır kokulu inek sütünü içtiğini söylemek en büyük iftiradır. Bozulmayan, tutkusuz dharma-özü ebediyen dünyanın acılarından kurtulur. Açlığını veya susuzluğunu tatmin etmek için neden saf olmayan süte ihtiyaç duysun ki?

Sutralar der ki, "Bu öküz dağlıklarda veya düzlüklerde yaşamaz. Hububat veya saman yemez. Ve ineklerle sürtünmez. Bu öküzün bedeni parlak altın rengidir." Öküz Vairocana'yı[92] ima eder. Onun tüm varlıklara duyduğu büyük şefkat nedeniyle saf dharma-bedeninden özgürlük arayanları beslemek için üç kural dizisi ve altı paramita'dan oluşan dharma-sütünü üretir. Böyle saf bir öküzün saf sütü sadece Tathagata'nın Budalığa ulaşmasını sağlamakla kalmadı, aynı zamanda onu içen herkesin tam bir aydınlanmaya ulaşmasını da sağlar.

Buda sutralarda fanilere tapınak inşa etmek, heykeller dikmek, tütsü yakmak, çiçekler dağıtmak, ebedi kandiller yakmak, gündüz ve gecenin altı dönemini[93] *uygulamak, stupa'ların*[94] *etrafında yürümek, oruç tutmak ve ibadet etmek gibi övgüye değer çalışmalar yaparak aydınlanmaya ulaşabileceklerini söyler. Fakat eğer zihni gözlemek diğer uygulamaları da içeriyorsa bu tür çalışmalar gereksiz görünüyor.*

Buda'nın sutraları sayısız, mecaz içerir. Kanilerin sığ bir zihni olduğu ve derin olan hiçbir şeyi anlayamadığı için Buda ulvi olanı simgelemek için elle tutulabilir sözler kullandı. İçsel gelişme yerine dış çalışmalara yoğunlaşarak takdis edilme peşinde olan insanlar imkansız olana ulaşmaya teşebbüs ediyorlar.

Sizin tapınak diye adlandırdığınıza biz sangharama, saflık yeri deriz. Fakat bu üç zehre girmeyi reddeden ve duyularının kapılarını saf, bedenini ve zihnini durağan, içini ve dışını temiz tutanlar bir tapınak inşa ederler.

Heykel dikmek aydınlanma peşinde olanlar tarafından geliştirilen tüm uygulamaları ima eder. Tathagata'nın ulvi biçimi metalle simgelenemez. Aydınlanma peşinde olanlar bedenlerini bir ocak, Dharma'yı ateş, bilgeliği zanaat ve üç kural dizisini ve altı paramita'yı kalıp olarak telakki ederler. İçlerindeki gerçek Buda-doğasını eritip saflaştırır ve bunu disiplin kurallarının oluşturduğu kalıba dökerler. Buda'nın öğretisiyle mükemmel bir uyum içinde eylemde bulunarak doğal olarak mükemmel bir benzerlik yaratırlar. Ebedi, ulvi beden şartlara ya da bozulmaya maruz değildir. Eğer Gerçek'i arıyor fakat nasıl gerçek bir benzerlik yaratılacağını öğrenmiyorsanız, bunun yerine ne kullanacaksınız?

Tütsü yakmak da sıradan maddi tütsü değil, pisliği, cehaleti ve kötü edimleri kokusuyla uzaklaştıran soyut Dharma tütsüsü anlamına gelir. Beş tür dharma-tütsüsü{95} vardır. İlki, kötüyü reddedip erdem kazanmak anlamına gelen ahlak tütsüsüdür. İkincisi, sarsılmaz bir azimle Mahayana'ya derinden inanmak anlamına gelen meditasyon tütsüsüdür. Üçüncüsü, içi ve dışı, bedeni ve zihni düşünmek anlamına gelen bilgelik tütsüsüdür. Dördüncüsü, cehalet zincirlerini koparmak anlamına gelen özgürleşme tütsüsüdür. Beşincisi, her zaman farkında olup hiçbir yerde tıkanmamak anlamına gelen mutlak bilgi tütsüsüdür. Bu beşi en değerli tütsülerdir ve dünyanın sunacağı herşeyden çok daha üstündürler.

Buda dünyadayken, müritlerine on yönün Budalarına bir sunu olarak bu değerli tütsüleri farkındalık ateşiyle yakmalarını söyledi.

Fakat günümüzde insanlar Tathagata’nın gerçek anlamını anlamıyorlar. Somut sandal ağacı tütsüsü veya buhur yakmak için sıradan ateş kullanıyor ve asla gelmeyen gelecekteki bir takdis için dua ediyorlar.

Çiçek dağıtmak için de aynısı geçerlidir. Bu başkalarına faydalı olmak ve gerçek özü yüceltmek için erdem çiçekleri dağıtarak Dharma’dan bahsetmeyi ima eder. Bu erdem çiçekleri Buda’nın övdüğü erdemlerdir. Bunlar sonsuza dek sürer ve asla solmazlar. Ve bu çiçekleri dağıtanlar sonsuza dek kutsanırlar. Eğer Tathagata’nın insanların çiçeklerini koparарak bitkilere zarar vermesini kastettiğini sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Kuralları gözetenler yeryüzü ve gökyüzündeki onbinlerce yaşam biçiminin hiçbirine zarar vermezler. Eğer birşeye yanlışlıkla zarar verirseniz bunun için ıstırap çekersiniz. Fakat gelecekte kutsanmak için canlılara zarar vererek kuralları kasten bozanlar çok daha fazla ıstırap çekerler. Bu sözde kutsamaların üzüntüye dönüşmesine nasıl izin verebildiler?

Ebedi kandil mükemmel farkındalığı simgeler. Farkındalığın parıltısını bir ışığın parıltısına benzeterek özgürleşme peşinde olanlar bedenlerini bu kandil, zihinlerini onun fitili, disiplini onun yağı ve bilgelik gücünü onun alevi olarak görürler. Bu mükemmel farkındalık kandilini yakarak tüm karanlığı ve aldanışı bertaraf ederler. Ve bu dharma’yı başkalarına aktararak binlerce kandil yakmak için bir kandil kullanabilirler. Ve bu kandiller aynı şekilde sayısız kandil yaktığı için ışıkları sonsuza dek sürer.

Uzun zaman önce, Dipamkara[96] ,veya kandil yakıcı, adında bir Buda vardı. İsminin anlamı buydu. Aptallar Tathagata’nın mecazlarını anlamazlar. Aldanışlarda sebat edip elle tutulur olana bağlanarak bitkisel yağla kandiller yakar ve binaların içlerini aydınlatarak Buda’nın öğretisini izlediklerini düşünürler. Ne kadar aptalca! Bir Buda’nın kaşlarının arasındaki tek bir saç buklesinden[97] çıkardığı ışık sayısız dünyaları aydınlatabilir. Bir yağ kandilinin faydası yoktur. Yoksa siz tersini mi düşünüyorsunuz?

Gündüz ve gecenin altı dönemini uygulamak altı duyu arasında sürekli olarak aydınlanma kazanmak ve her farkındalık biçiminde

sebat etmek demektir. Bu altı dönem altı duyu üstünde asla kontrolü kaybetmemek anlamına gelir.

Stupa'ların etrafında yürümeye gelince, stupa sizin beden ve zihninizdir. Farkındalık durmadan bedeniniz ve zihninizde deveran ederken buna bir stupa'nın etrafında yürümek denir. Uzun zaman öncesinin bilgeleri nirvanaya giden bu yolu izlediler. Fakat günümüz insanları bunun manasını anlamıyorlar. İçlerine bakacaklarına dışarıya bakmakta ısrar ediyorlar. Maddi stupa'ların etrafında yürümek için maddi bedenlerini kullanıyorlar. Ve bunu kendilerini boş yere yıpratıp hiç de gerçek özlerine yaklaşamadan gece gündüz sürdürüyorlar.

Aynısı oruç tutmak için de geçerlidir. Gerçekte ne anlama geldiğini anlamadığınız sürece bunun bir faydası olmaz. Oruç tutmak düzenlemek, bedeninizi ve zihninizi bozulmayacak ve dağılmayacak şekilde düzenlemek demektir. Ve tutmak demek uymak, Dharma'ya göre disiplin kurallarına uymak demektir. Oruç tutmak dışarıdaki cezbedici altı unsura[98] ve içerideki üç zehre karşı uyanık olmak ve tefekkür yoluyla bedeninizi ve zihninizi saflaştırmaya çalışmak demektir.

Oruç aynı zamanda beş tür yiyeceği de içerir. İlki Dharma'daki lezzettir. Bu Dharma'ya uygun olarak edimde bulunmanın verdiği lezzettir. İkincisi meditasyondaki uyumdur. Bu nesne ve öznenin içini görmekten gelen beden ve zihin uyumudur. Üçüncüsü duadır, hem ağzınız hem de zihninizle Buda'lara yapılan duadır. Dördüncüsü kararlılıktır, yürürken, dururken, otururken veya yatarken erdemi izlemek için kararlı olmaktır. Beşincisi özgürleşmedir, zihninizin dünyevi pisliklerden özgürleşmesidir. Bu beşi orucun besinleridir. İnsan bu beş saf besini yemezse oruç tuttuğunu düşünmesi yanlıştır.

Aynı şekilde, bir kez aldanış yemeğini yemeyi kesince eğer ona tekrar dokunursanız orucunuzu bozarsınız. Ve bir kez orucu bozunca ondan hiçbir hayır gelmez. Dünya bunu görmeyen aldanmış insanlarla doludur. Onlar beden ve zihinlerini her tür kötülüğe kaptırmıştır. Tutkularını başıboş bırakırlar ve hiç

utanmazlar. Ve sıradan yiyecekleri yemeyi kesince buna oruç derler. Ne saçma!

İbadet için de aynısı geçerlidir. Bunun manasını anlamanız ve şartlara uymanız gerekir. Mana eylem ve eylemsizliği içerir. Bunun anlayan Dharma'yı izler.

İbadet saygı ve tevazu demektir. Gerçek özünüze saygı duymak ve aldanışlara tevazu göstermek demektir. Eğer kötü arzuları silip iyi düşünceler besleyebilirseniz, hiçbir şey olmasa bile bu ibadettir. İbadetin gerçek biçimi budur.

Efendi[99] dünyevi insanların ibadeti bir tevazu ifadesi ve zihne boyun eğdirmek olarak düşünülmesini istiyordu. Bu nedenle saygılarını göstermek, dışsal olanın içsel olanı ifade etmesine izin vermek, esası ve biçimi harman etmek için bedenlerini secde etmelerini söyledi. Bu içsel anlamı kazanamayan ve bunun yerine dış ifadeye yoğunlaşanlar kendilerini boş yere tüketirken asla cehalete, nefrete ve kötüye kapılmaktan kurtulamazlar. Tefekkür haliyle başkalarını aldatır, bilgelerin önünde utanmaz ve fanilerin önünde kibirli dururlar, fakat herhangi bir fazilete ulaşmak bir yana, Çember'den asla kurtulamazlar.

Fakat Hamam Sutrası[100] *der ki, "İnsanlar keşişlerin yıkanmasına katılarak sonsuz kutsamaya kavuşurlar."* *Bu fazilete ulaşan dış çalışmanın bir örneği gibi görünüyor. Bunun zihni gözlemekle bağlantısı nedir?*

Burada, keşişlerin banyosu elle tutulur birşeyin yıkanmasını ima etmiyor. Efendi Mamam Sutrasını vaaz ettiği zaman müritlerinin yıkanmanın dharma'sını hatırlamalarını istiyordu. Böylelikle yedi sunudan fazilet açıklamasında ifade ettiği, gerçekten kastettiğini aktarmak için günlük bir meseleyi kullandı.

Bu yedi sunudan birincisi berrak sudur, ikincisi ateş, üçüncüsü sabun, dördüncüsü söğüt ağacı çiçekleri, beşincisi saf küller, akıncısı merhem, yedincisi ise iç çamaşırıdır[101]. O bu yedi sunuyu, aldanışı ve zehirli bir zihnin kirini ortadan kaldırarak bir kişiyi

temizleyen ve değerini arttıran diğer bir yedi unsuru simgelemek için kullandı.

Bu yedi unsurun birincisi tıpkı berrak suyun kiri yıkayıp çıkardığı gibi ifradı yıkayan ahlaklılıktır. İkincisi ateşin suyu ısıtması gibi nesneyle özneye nüfuz eden bilgeliktir. Üçüncüsü tıpkı sabunun deriye yapışan kirden kurtarması gibi kötü uygulamalardan kurtaran ayrımcılıktır. Dördüncüsü tıpkı söğüt ağacı çiçeği çiğnemenin nefesi temizlemesi gibi aldanışları temizleyen dürüstlüktür. Beşincisi tıpkı bedeni saf küllerle ovalamanın hastalıkları önlemesi gibi tüm şüpheleri çözen inançtır. Akıncısı tıpkı merhemin deriyi yumuşatması gibi direniş ve itibarsızlığı alt eden sabırdır. Ve yedincisi tıpkı iç çamaşırlarının çirkin bir bedeni örtmesi gibi kötü edimleri onaran utançtır. Bu yedi unsur sutranın gerçek anlamını simgeler. Bu sutradan bahsederken Tathagata bulanık görüşlü dar kafalı insanlara değil, Mahayana'yı izleyen ileri görüşlü insanlara konuşuyordu. Günümüz insanlarının anlamaması şaşırtıcı değil.

Hamam bedendir. Bilgelik ateşini yaktığınız zaman kuralların saf suyunu ısıtırsınız ve içinizdeki gerçek Buda-doğasını yıkarsınız. Bu yedi uygulamayı yerine getirerek faziletinizi arttırırsınız. O çağın keşişlerinin anlama kabiliyeti vardı. Buda'nın kastettiğini anlıyorlardı. Onun öğretisini izlediler, faziletlerini mükemmelleştirdiler ve Budalık meyvasından tattılar. Fakat günümüz insanları bunları kavrayamıyor. Fiziksel bedeni yıkamak için alelade suyu kullanıyor ve sutrayı izlediklerini düşünüyorlar. Fakat yanılıyorlar.

Gerçek Buda-doğamızın şekli yoktur. Ve kederin tozunun da biçimi yoktur. İnsanlar elle tutulamayan bir bedeni yıkamak için nasıl alelade su kullanabilirler? Bu işe yaramaz. Ne zaman uyanacaklar? Böyle bir bedeni temizlemek onu gözlemektir. Bir kez arzudan murdarlık ve pislik yükselince sizi içten ve dıştan kaplayana kadar çoğalırlar. Fakat bedeninizi yıkamaya çalışırsanız, temizlenmeden önce neredeyse yok olana sürtmeniz gerekir. Bundan da dışsal birşeyi yıkamanın Buda'nın kastettiği anlam olmadığını anlamalısınız.

Sutralar tüm yüreğiyle Buda'ya yakaran kişinin kesinlikle ***Batı Cennetinde***[{102}] *yeniden doğacağını söyler. Bu kapı Budalığa açıldığına göre zihni gözlemekte özgürlük aramak niye?*

Eğer Buda'ya yakaracaksanız bunu doğru yapmalısınız. Yakarmanın ne demek olduğunu bilmediğiniz sürece yanlış yaparsınız. Ve eğer bunu yanlış yaparsanız hiçbir yere varamazsınız.

Buda farkındalık, kötünün her ikisinin içinde de yükselmesini önleyen beden ve zihin farkındalığı demektir. Fakat yakarmak zihne çağırmak, disiplin kurallarını sürekli olarak zihne çağırmak ve tüm gücünüzle bunları izlemek demektir. Yakarmayla kastedilen budur. Yakarmanın dille değil, düşünceyle alakası vardır. Eğer balık yakalamak için bir tuzak kullanırsanız, bunu başarınca tuzağı unutabilirsiniz. Ve anlam bulmak için dili kullanırsanız anlamı bulunca dili unutabilirsiniz.

Buda'nın ismini yakarmak için yakarmanın dharma'sını anlamanız gerek. Eğer bu zihninizde yoksa dudaklarınız boş bir ismi tekrarlar. Eğer üç zehirle veya kendinize dair düşüncelerle meşgulseniz aldanış içinde olan zihniniz Buda'yı görmenize engel olacak ve sadece boşuna çabalamış olacaksınız. İlahi söylemekle yakarmak bambaşka dünyalardır. İlahiler ağızla söylenir. Yakarış zihinle yapılır. Ve yakarış zihinden geldiği için ona farkındalığa açılan kapı denir. İlahi söylemek ağızda merkezlenmiştir ve ses olarak ortaya çıkar. Anlam ararken görüntülere bağlanırsanız hiçbir şey bulamazsınız. Bu nedenle geçmiş bilgeler konuşmayı değil, içe bakışı geliştirdiler.

Zihin tüm faziletlerin kaynağıdır. Ve bu zihin tüm güçlerin başıdır. Sonsuz nirvana saadeti dingin zihinden gelir. Üç alemde yeniden doğmak da zihinden gelir. Zihin her dünyaya açılan kapıdır ve zihin karşı kıyıya geçilen sığ geçittir. Kapının nerede olduğunu bilenler ona ulaşmak için endişelenmeyin. Geçitin nerede olduğunu bilenler onu aşmak için endişelenmeyin.

Günümüzde karşılaştığım insanlar yüzeysel. Faziletin biçimi olan birşey olduğunu düşünüyorlar. Onlar servetlerini ve toprağın ve denizin yarattıklarını israf ediyorlar. İnsanlara kereste ve tuğla yığıp bu maviye ve şu yeşile boyamalarını söyleyerek heykeller ve stupa'lar dikmekle ilgileniyorlar aptalca. Beden ve zihinlerini zorluyor, kendilerini incitiyor ve başkalarını yanlış yönlendiriyorlar ve utanmalarının sınırı yok. Nasıl aydınlanabilirler ki? Elle tutulur birşey görüyorlar ve hemen ona bağlanıyorlar. Eğer onlara şekilsizlikten bahsedecek olursanız orada sağır ve kafaları karışmış bir halde otururlar. Bu dünyanın küçük lütuflarına karşı aç gözlülükle gelecek olan büyük ıstıraba karşı kör kalırlar. Bu tür izdeşçiler kendilerini boşuna paralarlar. Gerçekten sahte olana dönerek gelecekteki kutsanmalar dışında hiçbir şeyden konuşmazlar.

Eğer sadece zihninizin İçel ışığını yoğunlaştırabilir ve dış parıltısını gözleyebilirseniz üç zehiri atar ve altı hırsızı sonsuza dek uzaklaştırırsınız ve hiç çabasız sonsuz sayıda fazilet, mükemmellik ve gerçeğe açılan kapılar kazanırsınız. Dünyevi olanın içini görmek ve ulvi olana tanık olmak göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir süre alır. Anlama şimdidedir. Saçların beyazlanmasından neden endişe duyulsun ki? Fakat gerçek kapı gizlidir ve açığa çıkartılamaz. Ben sadece zihni gözlemeye değindim.

İlgili Okuyucular İçin Özgün Metinden Örnek

(Uygulama Taslağı)

菩提達磨大師略辨大乘入道四行觀

夫入道多途。要而言之。不出二種。一是理入。二是行入。理入者。謂藉教悟宗。深信含生同一眞性。但爲客塵妄想所覆。不能顯了。若也捨妄歸眞。凝住壁觀。無自無他。凡聖等一。堅住不移。更不隨文教。此卽與理冥符。無有分別。寂然無爲。名之理入。行入謂四行。其餘諸行悉入此中。何等四耶。一報寃行。二隨緣行。三無所求行。四稱法行。云何

報寃行。謂修道行人。若受苦時。當自念言。我往昔無數劫中。棄本從末。流浪諸有。多起寃憎。違害無限。今雖無

犯。是我宿殃惡業果熟，非天非人所能見與，甘心甘受，都無寃訴。經云，逢苦不憂，何以故，識達故。此心生時，與理相應，體寃進道。故說言報寃行。

二隨緣行者，衆生無我，並緣業所轉，苦樂齊受，皆從緣生。若得勝報榮譽等事，是我過去宿因所感，今方得之，緣盡還無，何喜之有。得失從緣。心無增減，喜風不動，冥順於道。是故說言隨緣行。

三無所求行者，世人長迷，處處貪著，名之爲求。智者悟眞，理將俗反，安心無爲，形隨運轉，萬有斯空，無所願樂。功德黑暗，常相隨逐，三界久居，猶如火宅，有身皆苦，誰得而安。了達此處，故捨諸有，止想無求。經曰，有求皆苦，

無求卽樂判知無求眞爲道行故言無所求行。

四稱法行者性淨之理目之爲法此理衆相斯空無染無著無此無彼經曰法無衆生離衆生垢故法無有我離我垢故智者若能信解此理應當稱法而行法體無慳身命財行檀捨施心無恡惜脫解三空不倚不著但爲去垢稱化衆生而不取相此爲自行復能利他亦能莊嚴菩提之道檀施旣爾餘五亦然爲除妄想修行六度而無所行是爲稱法行。

達磨大師四行觀終

[1] Bu konu hakkında daha geniş bilgi için yayınlarımız arasında çıkan "Shaolin Tapınağındaki Dövüş Sanatlarının Sırrı" adlı kitabımıza bakabilirsiniz. (Okyanus Yayıncılık)

[2] Dunhuang Mağaraları hakkında daha geniş bilgi edinmek isterseniz., yayınlarımız arasında çıkan "Dunhuang Efsaneleri-İpek Yolunda Anlatılan Efsaneler" adlı kitabımıza bakabilirsiniz. (Okyanus Yayıncılık)

[3] *Yol:* Budacılık Çin'e geldiğinde Dharma ve Bodhi kelimelerini çevirmek için Tao kullanılıyordu. Bu Budacılığın kısmen Taoculuğun yabancı bir uyarlaması olarak görüldüğündendi. Bodhidharma "Kan Akışı Vaazı"nda şöyle der, "Yol Zen'dir."

[4] *Duvar:* Bodhidharma Çin'e geldikten sonra Shaolin Tapınağı yakınındaki bir mağaranın kaya duvarına bakarak dokuz yıl meditasyon yaptı. Bodhidharma'nın boşluk duvarları öz ve diğeri, fani ve bilge de dahil olmak üzere tüm zıtlıkları birleştirir.

[5] Dört...uygulama: Bunlar Dört Yüce Gerçek'in çeşitleridir: tüm varoluş ıstırapla işaretlidir; ıstırabın bir nedeni vardır; bu nedene son verilebilir; ve ona bir son vermenin yolu, doğru görüş, doğru düşünce, doğru konuşma, doğru eylem, doğru geçim aracı, doğru bağlılık, doğru dikkat ve doğru zen'den oluşan Sekiz Aşamalı Yüce Yol'dur.

[6] *Felaket...Saadet:* Sırayla iyi ve kötü talihten sorumlu olan iki tanrıça. Nirvana Sutra'sındaki Onikinci Bölümde ortaya çıkarlar.

[7] Üç *Alem:* Bhur, bhuvah ve svar'dan, yani yeryüzü, atmosfer ve gökyüzünden oluşan Brahmanist evren üçlemesinin Budist psikolojik karşılığı. Budist dünya üçlemesi kamadhatu, veya arzu alemini -cehennemleri, insan ve hayvan dünyasının dört kıtasını ve altı zevk cennetini; rupadhatu veya biçim dünyasını -dört meditasyon cennetini; ve arupadhatu, veya saf ruhun şekilsiz alemini - dört boş ya da cismani olmayan durumu- kapsar. Bu üç alem birlikte varoluşun sınırlarını oluşturur. Lotus Sutrası'nın Üçüncü Bölümünde bu üç alem yanan bir evle simgelenir.

[8] *Dharma.* Sanskritçe Dharma telakki etmek anlamına gelen dhri sözcüğünden gelir ve geçici veya nihai bir anlamda olsun gerçek telakki edilen herşeyi ima eder. Bu nedenle bu sözcük şey, öğreti veya gerçeklik anlamına gelebilir.

[9] *Altı erdem:* Paramita'lar ya da karşı kıyıya geçme araçları: hayırseverlik, ahlak, sabır, bağlılık, meditasyon ve bilgelik. Bütün bunların edimde bulunan kişi, edim ve fayda sağlayan kişi kavramlarından bağımsız olarak uygulanması gerekir.

{10} ***Zihin:*** **Burada Avatamsaka Sutra'dan bir mısra açıklanmıştır: "Üç alem sadece bir tek zihindir." Altıncı Zen piri Hui- neng zihni alem, doğayı ise efendi olarak ayırmıştır.**

{11} ***Buda'lar:*** **Budizm kendisini tek bir Buda ile sınırlamaz. Sayısız Buda'ları kabul eder. Ne de olsa herkesin bir Buda- doğası vardır. Tıpkı her düşüncede farkındalık olduğu gibi her dünyada da bir Buda vardır. Budalık için gereken tek nitelik tam farkındalıktır.**

{12} ***Tanımlamaların olmaması:*** **Dharma aktarılırken tanımlamaların olmaması Zen Budizmin mihenk taşıdır. Bu mutlaka sözcüklerin olmaması demek değil, daha ziyade aktarma uslübu üstünde sınırlamaların olmaması demektir. Bir jest de vaaz kadar iyidir.**

{13} ***Kalpa:*** **Bir dünyanın yaradılışından yıkılmasına kadar olan süre; çok uzun bir süre.**

{14} ***Bu zihin Buda'dır:*** **Bu öz olarak Mahayana Budizmdir. Bir keresinde bir keşiş Big Plıım'a Matsu'nun ona öğrettiklerini sordu. Big Plum şöyle dedi, "Bu zihin Buda'dır." Keşiş yanıtladı, "Şimdilerde Matsu zihin olmayan Buda değildir diye öğretiyor." Big Plum buna şöyle yanıt verdi, "Bırak o zihin olmayan Buda değildir desin, ben "bu zihin Buda'dır"dan sapmayacağım. Matsu bu hikayeyi duyunca "Plum kemale ermiş" dedi. (Transmission of the Lamp, 7. Bölüm)**

{15} ***Aydınlanma:*** **Bodhi. Aldanışlardan kurtulmuş olan zihnin, tıpkı bulutlarla kaplanmamış olan ay gibi ışıkla dolu olduğu söylenir. Aydınlanan kişi başka bir yeniden doğuşa katlanmak yerine nirvanaya ulaşır, çünkü aydınlanma karmaya son verir. İşitme melekesi daha ilkeldir, fakat görme duyusu insanın gerçeklik bilgisinin alışılmış kaynağıdır; bu nedenle görsel mecazlar kullanılır. Gerçi sutralar Buda'ların koklama duyusu aracılığıyla öğrettikleri dünyalardan da bahsederler.**

{16} ***Nirvana:*** **İlk Çinli çevirmenler kırk Çince sözcüğü denedikten sonra sonunda vazgeçip, sadece 'nefes yok' anlamına gelen bu Sanskritçe sözcüğü kendi harfleriyle yazdılar. Bu aynı zamanda tek sükûnet diye de tanımlanır. Pek çok insan bunu ölümle eşitler, fakat Budistler için nirvana nefesin simgelediği diyalektiğin olmaması anlamına gelir. Nagarjuna'ya göre,"Karmaya maruz kaldığında samsara olan, karmaya maruz kalmadığı zaman nirvanadır." (Madhyamika Shastra, Bölüm 25, Kıta 9)**

{17} ***Öz-doğası:*** **Svabhava. Kendiliğinden öyle olan, Öz-doğası ne tesadüfi, ne dünyevi ne de uzamsal olarak hiçbir şeye bağlı değildir. Öz-doğasının görüntüsü yoktur. Onun bedeni beden değildir. O bir tür ego değildir ve o olgunun içinde ya da ondan**

ayrı olarak varolan bir tür alt tabaka veya özellik de değildir. Öz-doğası boşluk da dahil olmak üzere tüm özelliklerden yoksundur, yine de gerçekliği belirler.

{18} *Buda'ya yakarmak:* Yakarış hem bir Buda'nın göz önüne getirilmesini hem de bir Buda'nın isminin tekrarlanmasını içerir. Böyle bir bağlılığın olağan nesnesi Amitabha, Sonsuzluğun Buda'sıdır. Amitabha'ya tüm yürekle yakarmak ibadet edenlerin, aydınlanmaya bu dünyadakinden daha kolay ulaşıldığı söylenen Batı cenneti'nde yeniden doğuşu garantiler.

{19} *Sutra:* İp anlamına gelen sutra bir Buda'nın sözlerini bir araya getirip dizmek demektir.

{20} *Kurallar:* Budist ahlak uygulaması pek çok yasak içerir. Bunlar genellikle rahip sınıfından olmayanlar için 5, keşişler için yaklaşık 250 ve rahibeler için 3 50 ile 500 arasındadır.

{21} *Doğanızı anlamak:* İster öz-doğası, ister Buda-doğası, isterse Dharnıa-doğası diye adlandırılsın doğamız gerçek bedenimizdir. O aynı zamanda bizim sahte bedenimizdir. Gerçek bedenimiz doğuma ve ölüme, belirmeye ve kaybolmaya maruz değildir, fakat sahte bedenimiz sürekli bir değişim durumundadır. Doğamızı görerek doğamız kendisini görür, çünkü aldanış ve farkındalık farklı değildir. Bunun İngilizce açıklaması için D.T.Suzuki'nin *Zen Doctrine of No Mind* adlı eserine bakınız.

{22} *Yaşam ve Ölüm:* Shakyamuni sonsuz doğum-ölüm döngüsünden çıkacak bir yol bulmak için evini terketti. Buda'yı izleyen herkes aynısını yapmalıdır. Zen neslinin cübbesiyle kasesini devretme zamanı geldiği zaman beşinci Zen piri olan Hung-jen müritlerini bir araya topladı ve şöyle dedi, "hiçbir şey yaşam ve ölümden daha önemli değildir. Fakat Yaşam ve Ölüm Denizinin dışında bir yol aramak yerine tüm zamanınızı fazilet kazanmanın yollarını aramak için harcıyorsunuz. Eğer kendi doğanıza karşı körseniz faziletin faydası ne? Bilgeliğinizi, kendi zihninizin prajna-doğasını kullanın. Hepiniz gidip bana bir şiir yazın." (Sutra of the Sixth Patriarch, Bölüm 1)

{23} *Oniki katlı dini kanun:* Mahayana Budizmin kabul ettiği kutsal yazıların oniki bölümü. Farklı konuları ve edebi biçimleri ayırmak için oluşturulan bu bölümler sutra'ları, Buda'nın vaazlarını, geya'ları, sutraların koşuk olarak tekrarlarını; gatha'ları, dini şarkı ve şiirleri; nidana'ları, tarihi hikayeleri; cataka'ları, önceki Budaların hikayelerini; itivrittaka'ları, müritlerin geçmiş yaşam hikayelerini;

abdhutadharma'yı, Buda'nın mucizelerini; udana'yı, öğretinin talep edilmeyen ifadelerini; vaipulya'yı, uzun konuşmaları; ve vyakarana'yı, aydınlanma kehanetlerini içerir.

{24} ***Doğum ve Ölüm Çemberi:*** **Sadece Buda'ların kurtulabileceği sonsuz yeniden doğuş döngüsü.**

{25} ***Good Star:*** **Nirvana Sutrası'nın otuzüçüncü bölümünde Good Star'ın Shakyamuni'nin üç oğlundan biri olduğu söylenir. Ve kardeşi Rahula gibi o da bir keşiş oldu. Sonunda, çağının tüm kutsal edebiyatını açıklayıp ezberleyebildi ve nirvanaya ulaştığını düşündü. Esasında, sadece şekil alemindeki dördüncü dhyana semasına ulaşmıştı. Ve bu kazanımındaki karma desteği kalkınca bedensel olarak sonsuz ıstırap cehennemine geçti.**

{26} ***Sutra'lar veya shastra'lar:*** **Sutra'lar Budaların konuşmalarıdır. Shastra'lar ise ünlü müritlerin konuşmalarıdır.**

{27} ***Beyazı siyahtan ayırmak:*** **Hui-lin'in 435'de yazdığı ve Konfüçyüsçülükle Budizmi aynı derecede doğru adlandırdığı ve ölümden sonra karmanın işlediğini inkar eden makalesi tarafından ateşlenen, Budizmi Konfüçyüsçülük veya Taoculuk olarak görme teşebbüsüne bir gönderme.**

{28} ***Şeytanlar:*** **Budistler de diğer inanç sahipleri gibi, tek amaçları Budalığa ulaşmak isteyenleri bertaraf etmek olan bir varlık kategorisini kabul ederler. Bu şeytan alayını Buda'nın aydınlandığı gece yendiği Mara yönetir.**

{29} ***Karma:*** **Fiziki neden ve sonuç kanununun ahlaki eşiti olan karma bedenin, ağzın ve zihnin edimlerini içerir. Tüm bu edimler Yeniden Doğuş Çarkını döndürür ve ıstırapla sonuçlanır. Bir edim iyi olduğu zaman bile Çarkı döndürür. Budist çalışmanın amacı çemberden kurtulmak, karmaya bir son vermek, edimde bulunmadan edimde bulunmak, daha iyi bir yeniden doğuşa kavuşmamaktır.**

{30} ***Skanda'lar:*** **Zihnin veya zihinsel bedenin unsurları anlamına gelen Sanskritçe sözcük: biçim, duyumsama, algı, dürtü ve bilinç.**

{31} ***Samsara;*** **Sürekli akış, ölümlülük çemberi, sonsuz doğum ve ölüm akışı anlamına gelen Sanskritçe sözcük.**

[32] ***Tathagata:*** **Bir Buda ismi; bir Buda'nın kendini ima ettiği isim. Bir Buda farkındadır. Bir Tathagata ödül bedeninin veya gerçek bedeninin zıttı olarak, bir Buda'nın dünyadaki tezahürü, onun dönüşüm bedenidir. Bir Tathagata Dharma'yı öğretir.**

[33] ***Dört element:*** **Maddi beden de dahil olmak üzere tüm maddenin dört unsuru: toprak, su, ateş ve hava.**

[34] ***Kashyapa:*** **Mahakashyapa veya Büyük Kashyapa da denir. Buda'nın başta gelen müritlerinden biriydi ve Hidistan'daki ilk Zen piri olmak itibarını kazandı. Buda bir çiçeği havaya kaldırdığında Kashyapa karşılık olarak gülümsedi ve Zen zihni aktarılmaya başladı.**

[35] ***Bodhisattva:*** **Mahayana ideali. Bodhisattva kendi özgürleşmesini diğer varlıkların özgürleşmesine bağlar, oysa arhat, yani Hinayana ideali kendi kurtuluşunu aramakla ilgilenir. Bodhisattva arhat gibi zihni hiçliğe indirgemek yerine zihni sonsuzluğa genişletir. Bunun nedeni tüm varlıklarda aynı Buda-doğasının olduğunu kavramasıdır.**

[36] ***Ruhlar*, *şeytanlar veya kutsal varlıklar:*** **Ruhlar bedensiz varlıklardır. Şeytanlar gökteki (devas), denizdeki (nagas) ve yeryüzündeki (yakshas) çeşitli tanrıları kapsar. Kutsal varlıklar otuzüç semanın efendisi Indra ile yaradılışın efendisi Brahma'yı kapsar.**

[37] ***Bir Buda, bir Dharma veya bir Bodhisattva:*** **Bu üçü Budist Sığınağını veya Üç Kat Mücevheri oluşturur. Bir Dharma bir Buda'nın öğretisidir. Böyle bir öğretiyi izleyenler keşişler düzenini veya Mahayana geleneğinde Bodhisattva'ları oluştururlar.**

[38] ***Zen:*** **Önceleri Sanskritçe meditasyonun karşılığı olan dhyana sözcüğünün harflerini çevirmek için kullanıldı. Bodhidharma günlük, doğrudan zihin, oturmadan oturan ve edimde bulunmadan edimde bulunan zihin bağlamında yerine bu terimi kullanarak zen'i meditasyon minderinden kurtarma payesini kazandı.**

[39] ***Binlerce sutra ve shastra:*** **Altıncı yüzyılın başlarında oluşturulan bir Çin Budist Dini Kanunu veya Tripitaka'sı 1.600 kadarı sutra olan 2.213 farklı çalışmayı kapsar. O zamandan beri Tripitaka'ya pek çok sutra eklendi, fakat çok daha fazlası kayboldu. Şimdiki dini Kanun 1.662 çalışma içerir.**

[40] ***Beden ve zihin:*** **Dört element bedeni ve beş unsur zihni genelde özü belirtir, fakat Bodhidharma Buda-özünü ima eder.**

[41] ***Cennet ve cehennem:*** **Budistler onaltı-onsekiz cennete ayrılan dört şekil cenneti ve dört şekilsizlik cennetini kabul ederler. Çarkın karşı tarafında her birine bitişik dört cehennem olan sekiz sıcak cehennem ve sekiz soğuk cehennem vardır. Sonsuz karanlık ve sonsuz ıstırap gibi pek çok özel cehennem de vardır.**

[42] ***Fanatikler:*** **Budist ve Budist olmayan çeşitli dini tarikat taraftarları arasında fanatikler gibi iftiraya en çok maruz kalanlar çilecilik ve kendine eziyetle meşgul olanlar veya Dharma'nın ruhunu değil, sözlerini izleyenlerdir.**

[43] ***Tam aydınlanma:*** **Anuttara-samyak-sambodhi. Bodhisattva'ların hedefi. Elmas Sutrasının başına bakın.**

[44] ***Shakyamuni:*** **Shakya, Buda'nın klan ismiydi. Muni, aziz demektir. Aile ismi Gautama ve şahsi ismi Siddhartha idi. Buda'ya atfedilen tarihler değişiyor, fakat genel kanı İ.Ö. 557 ile 487 yılları veya o civarlar.**

[45] ***Ananda:*** **Shakyamuni'nin eniştesi. Buda'nın aydınlandığı gece doğdu. Yirmibeş yıl sonra Buda'nın ilk kişisel hizmetkarı olarak Sanga'ya girdi. Buda'nın Nirvana'sından sonra İlk Konsey'de Buda'nın vaazlarını ezberden tekrarladı.**

[46] ***Arhat:*** **Hinayana veya Küçük Araç taraftarlarının hedefi yeniden doğuştan kurtulmaktır. Fakat bir arhat tutkunun ötesinde olduğu için şefkatin de ötesindedir. Bütün fanilerin aynı doğayı paylaştıklarını ve herkes bir Buda olmadıkça hiç Buda olmadığını anlamaz.**

[47] ***Icchantika'lar:*** **Bir varlık sınıfı, duyusal tatminle o denli ilgilidirler ki dini inanç onların ötesindedir. Kuralları bozar ve tövbe etmeye karşı çıkarlar. Nirvana Sıtrasının ilk Çince çevirilerinden biri icchantika'ların Buda-doğasına sahip olduklarını reddediyordu. Öldürmeye karşı olan Budist yasası Budalığa muktedir olan herşeyi öldürmeyi engellemek niyetinde olduğu için, icchantika'ları öldürmek en azından teoride suçsuz kabul edildi. Gerçi Nirvana Sıtrasının sonraki bir çevirisi icchantika'ların da Buda-doğası olduğunu öne sürerek bu düşünceyi düzeltti.**

{48} ***Daha aşağı varoluş düzenleri:*** **Canavarlar, aç hayaletler ve cehennemde ıstırap çekenler.**

{49} ***Baş kazıtmak:*** **Shakyamuni aydınlanma arayışına başlamak için gecenin ortasında babasının sarayını terkettiğinde kılıcıyla omuzlarına uzanan saçlarını kesti. Kalan kısa saçları bir daha kesmeye ihtiyaç duymayacak şekilde saat yönünde kıvrımlar oluşturdu. Daha sonraları, Budist mezhep üyeleri kendilerini diğer tarikatlardan ayırmak için başlarını kazıtmaya başladılar.**

{50} ***Ruhsal güçler:*** **Budistler bu tür altı güç kabul ederler: tüm şekilleri görme yeteneği, tüm sesleri duyma yeteneği, başkalarının tüm düşüncelerini bilme yeteneği, kendinin ve diğerlerinin önceki varoluşlarını bilme yeteneği, istediğin zaman herhangi bir yerde olma veya herhangi bir şey yapabilme yeteneği, ve yeniden doğuşun sonunu bilme yeteneği.**

{51} ***Yirmiyedi pir:*** **Kashyapa Zen neslinin ilk piriydi. Ananda ikincisiydi. Prajnatara yirmiyedincisi ve Bodhidharma yirmisekizincisiydi. Bodhidharma aynı zamanda Çin'deki ilk Zen piriydi.**

{52} ***Damga:*** **Zen zihninin aktarılması, her zaman asıl olanla karşılaştırılabilecek olan ve mühürlemek kadar çok zaman alan ve o denli çok ses çıkartan mükemmel bir suret bırakır.**

{53} ***Mahayana:*** **Maha büyük demektir, yana ise araç. Kuzey, Orta ve Doğu Asya'da Budizmin hakim biçimi. Theravada (Yaşlıların Öğretisi) Güney ve Güneydoğu Asya'daki hakim biçimdir. Hinayana terimi de Theravada'yı ima etmek için kullanılır.**

{54} ***Atomlar:*** **İlk Budist Sarvastivadin'ler sadece meditasyon yoluyla bilinebilecek olan parama-anu isminde atom altı parçacıklarını tanıdılar. Bu parçacıkların yedisi bir atom oluşturur ve yedi atom, sadece bir Bodhisattva'nın gözleriyle algılanabilecek olan bir molekül oluşturur. Sarvastivadin'ler bir insanın bedeninin 84.000 atomdan oluştuğunu (84.000 rakamı çoğunlukla sayısız olduğunu kastetmek için kullanılıyordu) iddia ettiler.**

{55} ***Büyük Araç:*** **Mahayana. Zihin. Ancak zihniniz sizi her yere götürebilir.**

{56} ***Altı duyu:*** **Görme, duyma, işitme, tatma, dokunma ve düşünce.**

[57] ***Beş Unsur:*** **Beş skandha veya zihin öğesi: biçim, duyumsama, algı, dürtü ve bilinç.**

[58] ***On yön:*** **Pusulanın sekiz noktası, artı en üst ve en alt nokta.**

[59] ***Arhat'lar sakin durur:*** **Arhat dinginlik kazanarak Hinayana'nın dördüncü ve son meyvasına, tutkudan kurtuluşa ulaşırlar.**

[60] ***Evi terketmek:*** **Shakyamuni'nin aydınlanma arayışında yaptığı gibi. Böylelikle, bir rahibe veya keşiş olmak.**

[61] ***Aydınlanma mekanı:*** **Bodhimandala. Tüm Buda'ların aydınlanmaya ulaştığı her dünyanın merkezi. Bu terim aynı zamanda bir Budist tapınağı da ima eder.**

[62] ***Boş yer:*** **Ruhsal gelişme için uygun olan bir mekan.**

[63] ***Orta yol:*** **Realizm ve nihilizmden, varoluş ve varolmamadan kaçınan yol.**

[64] ***Gerçek Görü:*** **Buda'nın Sekiz Aşamalı Yüce Yolu, Karma zincirinin oniki halkasının ilki ve aldanış ve cehaleti kırma amacında olan gerçek görüyle başlar: aldanış, dürtü, bilinç, isim ve biçim, duyu organları, temas, duyumsama, arzu, açgözlülük, varoluş, doğum, yaşlılık ve ölüm, ilk ikisi önceki varoluşa, son ikisi ise sonraki varoluşa gönderme yapar.**

[65] ***Samadhi:*** **Meditasyonun hedefi. Samadhi Sanskritçe'de dağılmamış zihin, bambu kamışındaki yılan demektir.**

[66] ***Beş gölge:*** **Gerçek özü gölgeleyen kişiliğin unsurları, öğeleri veya skandha'ları: biçim, duyumsama, algı, dürtü ve bilinç.**

[67] ***Nirvananın başlangıcı:*** **Beden geride bırakılana kadar nirvana bitmez.**

[68] ***Yeniden doğuş olmamasının güvencesi:*** **Nirvananın cisimlenmesi.**

[69] ***Buda Diyarı:*** **Bir Buda'nın varlığıyla pislikten saflığa dönüşen bir alem. Bu nedenle saf bir diyardır. Vimilakirti Sutrasındaki birinci bölümün son kısmına bakın.**

[70] ***Sal:*** **Buda öğretilerini Sonsuz Yeniden Doğuş Irmağını geçmek için kullanılabilen bir sala benzetir. Fakat bir kez amacını yerine getirdiğinde sal işe yaramaz. Artık bir sal değildir o.**

[71] ***Tanrıça...seyis:*** **Tanrıça Vimilakirti Sutrasının yedinci bölümünde ortaya çıkar. Seyis Shakyamuni'nin damadı Chandaka'yı ima edebilir. Eğer öyleyse bu hikayeyi pek bilmiyorum.**

[72] ***Oniki giriş:*** **Altı organ ve altı duyu.**

[73] ***Üç kurtuluş:*** **Aldanış, öfke ve hırstan kurtuluş özgürlüğe açılan üç kapıda yatar: nefs-sizlik, şekil-sizlik ve arzu-suzluk.**

[74] ***Wutou ve futzu:*** **Futzu'dan elde edilen bir anestetik, wutou'nun (Aconitum veya keşişlik) temel kökünden yetişen ikincil kökler. İkincil kökler bitkinin ikinci yılına kadar gelişmezler.**

[75] **Üç** ***beden:*** **Nirmanakaya (Shakyamuni), sambhogakaya (Amitabha) ve dharmakaya (Vairocana).**

[76] ***Himalayalar'da meydana gelen Büyük Aydınlanma:*** **Buda'nın aydınlanması Himalayalar'da değil, Nepal'in güneyindeki eski Hint eyaleti olan Magadha'da gerçekleşti. Gerçi önceki bir varoluşunda Buda bir çileci olarak Himalayar'da yaşadı. Bu nedenle Buda'nın önceki yaşamları birbirine bağlanarak bu iddia doğru olur.**

[77] ***Bir insan Yol'u büyütebilir. Yol bir insanı büyütemez:*** **Konfüçyüs'ün bir ifadesi (Analects, bölüm 15).**

[78] ***Mükemmel bilgelik:*** **Bu Yürek Sutrasının başlangıç cümlesinde Bodhisattva'nın Avalokitesvara olduğunu ve mükemmel bilgeliğin, veya prajnaparamita'nın, mükemmel bilgelik uzay ve zaman, oluş ve olmamanın "çok, çok, pek çok ötesinde" olduğu için bilgelik olmadığını açıklayan bir izahattır.**

[79] ***Saf ve murdar:*** **Bu konuda geniş bir konuşma için, saf ve murdarın aydınlanma ve aydınlanmama olarak adlandırıldığı Ashvaghosa'nın** ***Awakening of Faith in the Mahayana*** **adlı eserine bakınız.**

[80] ***On Aşama Sutrası... Nirvana Sutrası:*** **Beşinci yüzyılın başlarında bu iki sutranın çevirileri ilk ortaya çıktığı zaman Çin'de Budacılığın gelişimi üstünde büyük bir etkisi oldu. Bunların öğretisi arasında Buda-doğasının evrenselliği ve nirvananın neşeli, kişisel ve saf doğası vardır. O zamana dek prajnaparamita sutraları tarafından öğretilen boşluk öğretisi Çin Budacılığına hakimdi. Bir Bodhisattva'nın Budalığa giden yolda geçtiği aşamaları ayrıntıyla anlatan On Aşama Sutrası Avatamsaka sutrasında aynı başlığı taşıyan bir bölümün bir çeşitlemesidir.**

[81] ***Altı bilinç türü:*** **Görme, işitme, koklama, tatma ve düşünce ile bağlantılı bilinç çeşitleri. Lankavatara sekiz bilinç şekli için düşünceyi idrak, ayrım yapma ve (tathagata-) belleğine ayırır.**

[82] ***Altı duyu organı:*** **Gözler, kulaklar, burun, dil, deri ve zihin.**

[83] ***Altı varoluş durumu:*** **İster bir çok düşünce ister bir çok yaşam boyunca olsun, aydınlanmaya ulaşıp ıstırap çarkından kurtulana kadar varlıkların devindiği temel varoluş çeşitleri. Bu çarkta ıstırap çekmek görecelidir. Cennetteki tanrılar çoğunlukla mutlu yaşamları yönetirken cehennemde ıstırap çekenler acı üstüne acı çekerler. Şeytanlar ve insanlar tanrılardan daha çok, fakat aç hayaletlerden ve canavarlardan daha az ıstırap çekerler.**

[84] ***Gerçek Uygulama:*** **Başka bir uygulama aşamasına götüren uygulamanın karşıtı olarak, doğrudan aydınlanmaya götüren uygulama. Burada gerçek uygulama zihni gözlemeyi ima ediyor.**

[85] **On *iyi edim:*** **Bunlar cinayet, hırsızlık, zina, yalan, iftira, küfür, dedikodu, hırs, öfke ve yanlış görüşleri müdafa olan on kötü edimden sakınmayı kapsar.**

[86] ***Beş kural:*** **Bunlar keşiş olmayan Budistler içindir. Bunlar cinayet, hırsızlık, zina, yalan ve sarhoşluğu yasaklayan kurallardır.**

[87] ***Üç asankhya kalfası:*** **Bir evren üç safhadan oluşur: yaradılış, süreklilik ve yıkım. Bunların her biri sonsuz (asankhya) kalpalar boyunca sürer. Evrenler arasındaki dördüncü bir boşluk safhası buna dahil edilmemiştir, çünkü orada hiçbir güçlük yoktur.**

[88] ***Son çağ:*** **Sonrasında doğru öğreti anlayışının çökmeye başladığı, 500 yıl süren bir Buda-çağının ilk dönemi. İkinci dönem öğreti anlayışının daha da çöktüğü 1000**

yıllık bir dönemdir. Süresi sonsuz olan üçüncü ve son dönem bir Buda mesajının sonunda kayboluşuna tanık olur. Başka bir uyarlama da bu üç dönemin her birine 500 yıl tayin eder.

{89} ***Üç kural dizisi:*** **Keşiş olmayan Budistler için beş, keşiş olmayan daha samimi üyeler için sekiz ve rahip olmayan keşişler ve rahibeler için on tane kural vardır. İlk beşi cinayet, hırsızlık, zina, yalan ve sarhoşluğu yasaklayan kurallardır. Bu beşine bedeni süsleme (çiçekten çelenk, mücevher ve parfüm), bedeni rahat ettirme (yumuşak yataklar) ve fazla yeme (öğle yemeğinden sonra yeme) eklenmiştir. Ve bu sekizine eğlenceden zevk alma ve servete sahip olmayı yasaklayan kurallar eklenmiştir. Bu üç kural dizisi üç yeminle özetlenmiştir. Kötüden sakınma yeminini bütün inananlar eder. Erdem kazanma yeminini rahip sınıfından olmayan daha samimi üyeler eder. Ve tüm varlıkları özgürleştirme yeminini bütün keşişler ve kadın keşişler eder.**

{90} ***Paramita'lar...karşı kıyıya giden araçlar:*** **Altı paramita hayırseverlikle başlar ve ahlak ve sabır, bağlılık ve meditasyon yoluyla bilgeliğe kadar ilerler. Paramita'ları insanları karşı kıyıya geçiren bir gemiye benzeterek Budistler hayırseverliği onsuz bir geminin yüzemeyeceği boşluk olarak görürler: ahlakı geminin omurgası, sabrı geminin tekne kısmı, bağlılığı gemi direği, meditasyonu yelken ve bilgeliği dümen yekesi olarak görürler.**

{91} ***Süt...yulaf lapası:*** **Shakyamuni boş yere yıllarca çilecilik yaptıktan sonra, bir sığır çobanının kızı olan Nandabala tarafından kendisine sunulan süt-yulaf lapasını içerek orucunu bozdu. Bunu içtikten sonra bir ağacın altına oturdu ve aydınlanmaya ulaşana kadar kalkmamaya karar verdi.**

{92} ***Vairocana:*** **Dharma-özünü veya Buda'nın gerçek bedenini somutlaştıran Büyük Güneş Budası. Böylelikle, Vairocana, Doğuda Akshobhya, Güneyde Ratnasambhava, Batıda Amitabha ve Kuzeyde Amogasiddhi'yi kapsayan beş dhyani Budasının panteonundaki merkezdeki figürdür.**

{93} ***Altı dönem:*** **Sabah, öğle, öğleden sonra, akşam, gece yarısı ve şafak öncesi.**

{94} ***Stupa'lar:*** **Bir stupa kalıntıların veya Buda heykellerinin üstünde yükselen bir tümsektir. Stupaların etrafında her zaman sağ omuz stupa'ya bakacak şekilde saat yönünde yürünür.**

{95} ***Beş çeşit...tütsü:*** **Bu bir tathagata'nın bedeninin beş niteliğine tekabül eder.**

{96} ***Dipamkara:*** **Shakyamuni ikinci asankhya kalpa'sının sonunda Dipamkara Buda ile karşılaştı ve ona beş tane mavi nilüfer çiçeği sundu. O zaman Dipamkara Shakyamuni'nin gelecekteki Budalığını kehanet etti. Böylelikle bir Buda Lotus Sutrası Dharmasını vaaz ettiğinde hep ortaya çıkar.**

{97} ***Bukle:*** **Bir Buda'nın otuziki uğurlu işaretinden biri kaşları arasında ışık yayan bir bukledir.**

{98} ***Cezbedici altı unsur:*** **Altı duyunun bağlantılı olduğu unsurlar.**

{99} ***Efendi:*** **Bir Buda'nın on isminden biri olan Bhagavan'ın çevirisi. Çince çeviri bunu dünyayı-onurlandıran diye aktarır.**

{100} ***Hamam Sutrası:*** **ikinci yüzyılın ortasında An Shih-kao tarafından çevrilmiştir. Bu kısa sutra keşişler için banyo imkanları sağlamaktan kazanılan erdemi anlatır.**

{101} ***İç çamaşırı:*** **Bir keşişin kurala uygun üç giysisinden biridir. İç çamaşırı arzuya karşı korunmak için giyilir. Yedi-yamalı cübbe öfkeye karşı korunmak için giyilir. Ve yirmibeş yamalı toplantı cübbesi aldanışa karşı korunmak için giyilir.**

{102} ***Batı Cenneti;*** **Saf Diyar da denilir. Bu diyara beş dhyani Buda'dan biri ve Batı'yla ilişkili olan Amitabha başkanlık eder. Amitabha'ya tüm yürekle yakarmak ibadet edenin Saf Diyar'da yeniden doğmasını temin eder ve bu diyarın sadece milyonlarca kilometre ötede olduğu ve hiç de uzak olmadığı anlatılır. Bir kez burada yeniden doğulunca ibadet edenlerin Dharma'yı anlamakta ve özgürleşmeye ulaşmakta pek sorunları olmaz.**